

ปณรรณ

โดย อัญญมณี มัลลิกะมาส

To พี่หนูที่เคารพรัก

วันนี้เอามีคำถามสั้นๆ ที่พี่หนูได้ยินแล้ว
ต้องอยากเขกหัวเอ๊แน่ๆ คือเอ๊อยากถามพี่หนูว่า
จะเป็นอะไรไหมคะ ถ้าเอ๊กลับมาสวดคาถา
ชินบัญชร ? (ไม่ใช่ว่าเอ๊ไม่ยึดหลักคำสอนหรือ
พระพุทธเจ้าเป็นพระนะคะ แต่เอ๊มีความรู้สึก
ว่าถ้าเอ๊สวดคาถาชินบัญชรแล้ว เอ๊จะมีความ
มั่นใจที่จะกระทำการต่างๆ ได้เป็นอย่างดี แล้ว
ทุกอย่างก็มักจะเป็นไปตามที่ปรารถนาด้วยค่ะ)

ถ้าเป็นเช่นนี้สามารถถือได้ว่าเป็นอภัยภัย
ของเอ๊ที่มีมาแต่ดั่งแต่เดิมได้ไหมคะ เหมือนคน
ที่เขาชอบนั่งสมาธิ ? (ถึงแม้เขาผู้นั้นจะรู้ว่าไม่ใช่
หนทางที่ถูกต้องก็ตาม)

เอ๊ค่ะ

To เอ้

ต้องขอโทษจริงๆ พึ่งงานยุ่งมากๆ แล้วก็ลืมเปิด hotmail นี่ไปเลย เปิดดูเมื่อวันก่อนวันที่เอ้โทรมาบอก ก็ได้เห็นคำถาม แต่ยังไม่ีเวลาตอบเพราะแบกงานกลับมา ทำที่บ้าน พองานเสร็จก็ง่วงเสียอีก ช่วงนี้ไม่ค่อยสบาย

วันนี้โอกาสดี ไม่ต้องแย่งเครื่องกับลูก เพราะเขาชอบ

พี่ว่าเอ้ก็ดูจะตอบคำถามของตัวเองได้แล้วนะ หลังจากพิธีกรรมที่ถูกตัดไปแล้ว ทำไมยังต้องเสริมความ มั่นใจกันอีก

เหตุย่อมสมควรแก่ผล และผลย่อมสมควรแก่เหตุ ไม่ขาด ไม่เกิน ลืมเรื่องกรรมไปแล้วหรือไร ไปอ่าน (กรรม...คำตอบของชีวิต) อีก ๑ รอบเลยทีเดียว

จะท่องทำไมคาถาต่างๆ นะ จะใช้พระพุทธรเจ้า จะวานท่าน ให้มาช่วยเป็นกำลังใจอย่างนั้นหรือ ?

ท่านนะไม่ช่วยใครอีกแล้ว แต่พระธรรมที่ท่านได้อनुศาสนไว้ ได้ทรงแสดงไว้ทั้งสิ้นนี้แหละเป็นสิ่งที่ท่าน ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่สัตว์โลก เรามีปัญญามากเท่าไร ก็ยอมถือเอายึดเอาไว้เป็นที่พึ่งได้มากเท่านั้น

จะเสริมความมั่นใจให้มันได้อะไรขึ้นมา **เสริมความเป็น
ตัวตน** นะไม่ว่า ถูกหรือไม่ถูกที่พูดมานี้ละ

หากเหตุเจริญไว้ไม่ดีหรือดีไม่พอ คือไม่เพียงพอ
ที่จะให้ผลเกิดขึ้น จะอยากอย่างไรหรือจะหวังแค่ไหน
ก็ไร้ผล แต่หากได้ทำเหตุไว้ดีแล้ว แม้ไม่ยอมไม่หวังก็ต้อง
ได้รับผลอันดีเมื่อถึงเวลา อย่าได้ลืมเลยที่เดียวแม่คุณ

หากยังอยากอยู่...ก็ใครละที่อยาก แล้วอย่างนี้
เมื่อไรจะละความเห็นผิดว่ามีตัวตน (อัตตา) ได้ละจะ
ในเมื่อยังมีตัวตนอยู่เต็มในที่ที่หวัง ที่ปรารถนา ทั้งๆ ที่
แท้จริงแล้วตัวตนก็ไม่มี ของจริงคือมีรูปประเภทต่างๆ
ที่ทยอยกันเกิดทยอยกันดับ เกิดๆ ดับๆ อยู่ตลอดเวลา
เพราะกัมมปัจจัย (รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ อีก คือจิต อุดูคือ
ความเย็น - ร้อน และอาหาร) และมีแต่จิตประเภทต่างๆ
ที่เกิดขึ้นทำกิจหน้าที่การงาน เมื่อได้เหตุได้ปัจจัยให้จิต
ประเภทใดเกิด จิตประเภทนั้นจึงเกิดขึ้นรู้อารมณ์ต่างๆ
และทำงานตามหน้าที่ของจิตแต่ละชนิด โดยไม่มีใคร
บังคับบัญชา เมื่อโลภะเกิด ก็เกิดเพราะมีปัจจัยให้เกิด
เพราะเรายังมีกิเลส เรายังมีความเห็นผิด เรายังไม่
ประจักษ์ในการเกิดดับของสภาพธรรมที่แท้จริงเพราะ
ปัญญาของเรายังอ่อนอยู่มาก เพราะเรายังฟังน้อย รู้น้อย

ก็พิจารณาได้น้อย เราจึงหลงลืมสติ และเห็นว่ามีตัวตน
จริงๆ มีความเป็นตัวตนแทบจะตลอดเวลาที่ไม่ได้ฟัง
พระธรรม เพราะปัญญาก็เกิดดับ สติก็เกิดดับ เราจึง
หลงลืมธรรม เรียกว่าพร้อมจะลืมอยู่ตลอดเวลา เพราะเรา
ยังมีความเข้าใจที่ไม่ลึกซึ้ง ไม่ลุ่มลึก และไม่เห็นโทษของ
โลภะขั้นบางเบา โลภะจึงดูจะเห็นเป็นของดีเสียด้วยซ้ำ
เราไม่ชอบโลภะก็แต่เพียงชื่อ แต่เราชอบตัวจริงหรือสภาพ
ของโลภะ ซึ่งได้แก่ความติดข้อง ความอยาก เพราะเรามี
ความอยากอยู่แทบจะตลอดเวลา จริงไหม ? เป็นเพราะ
เรายังไม่เข้าใจและไม่มีปัญญาพอที่จะเห็นโทษอันแท้จริง
ของโลภะ เราคิดว่าโลภะนิดๆ หน่อยๆ ที่ไม่ได้ทำให้ใคร
เดือดร้อนเป็นเรื่องธรรมดา เรายังไม่มีปัญญาที่จะรู้ว่ามัน
เป็นธรรมดาที่ไม่ธรรมดา แต่เป็นเรื่องที่แฝงความน่ากลัว
ไว้อย่างลึกซึ้ง นี่คือการยากที่จะละโลภะ เป็นเรื่องยาก
จริงๆ ที่เห็นใจเอามาก แต่หากเราคิดว่าไม่เป็นไรอยู่เรื่อยๆ
ยังมีความอยาก ยังมีความติดข้องพอใจ ยังมีความหวัง
ซึ่งแม้จะไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อน แต่ความหวัง ความ
ติดข้องต่างๆ นี้ ทั้งหมดเป็นเครื่องกั้นพระนิพพาน

**พระนิพพานไม่สามารถปรากฏแก่ผู้มีความหวัง
ทั้งหลาย หากยังดับความเห็นผิดว่ามีตัวตนไม่ได้**

ก็อย่าหวังในพระนิพพานเลย อย่าหวังแม้จะละทุกข์
ใดๆ ทั้งหลายได้ ทุกข์ทั้งหลายย่อมติดตามไปเพราะ
มีตน เพราะรักตน เพราะเห็นแก่ตน รักตนหรือเห็นแก่ตน
มากเท่าใดก็ทุกข์เท่านั้น พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดงหนทาง
ที่จะนำสัตว์ออกจากทุกข์ หนทางนั้นคือการ**อบรมเจริญ
สติปัฏฐานซึ่งเป็นมรรคเบื้องต้น**เพื่อทำลายความ
เห็นผิดว่ามีตัวตน (อัตตา) เพื่อเข้าถึงความเป็น **อนัตตา**
เมื่อตนไม่มี จะมีอะไรเป็นที่ตั้งของความทุกข์ จริงไหมจะ ?
แต่กว่าจะไม่มีตนได้นั้นไม่ใช่เรื่องที่ย่ายเลย บอกได้เลยว่า
แสนยาก ต้องอบรมเจริญปัญญาอย่างมาก ไม่ใช่อยู่ๆ
วันดีคืนดีก็จะมีใครลุกขึ้นมาประกาศตัวว่าตนนั้นละกิเลส
ได้แล้ว ตัดกิเลสได้แล้ว โดยที่ไม่ได้เจริญหนทางปฏิบัติ
ที่ถูกต้องตรงตามที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติหรือแสดงไว้
คือ สติปัฏฐาน จะถูกหรือ ? จะใช่แน่หรือ ?

แม้เราเองก็เชื่อว่าจะได้เสียที่ไหน ตราบใดที่ยังไม่รู้
สภาวะธรรมตามที่เป็นจริง ยังมีความเห็นผิดว่ามีตัวตน
คน สัตว์อยู่ที่วิปาสอยู่แล้ว แล้ววิปาสแปลว่าอะไรละจะ
ขณะที่จิตเป็นจิตที่ติงาม (โสภณจิต) เท่านั้นจึงจะไม่วิปาส
เช่น ขณะที่กุศลจิตเกิด แล้วแต่ละวันเรามีกุศลตอนไหนบ้าง ?
ลืมไปหรือยังว่าสติ (สติเจตสิกเป็นโสภณเจตสิก) จะเกิด

ร่วมจิตที่ดั่งามทุกประเภท เช่น ขณะให้ทาน หรือรักษาศีล ขณะนั้นมีสติ (สติเจตสิก) เกิดขึ้นร่วมกับกุศลจิตชั้นต่างๆ จะรู้หรือไม่รู้ก็ตาม (ไม่ใช่จะข้ามถนนก็มีสติ จะทำอะไร ก็ให้มีสติอย่างที่พักกันเกร่ออยู่ในปัจจุบัน) นอกจากนั้น แล้วขณะอื่นๆ ที่จิตเป็นไปในอกุศลต่างๆ ก็วิปลาสทั้งสิ้น เพราะไม่ได้เห็นตามที่เป็นจริง เราถูกอวิชชา (ความไม่รู้) ปกปิดสภาพที่เป็นจริง จึงทำให้เกิดคิด เห็นผิด จำผิด มาเนิ่นนานแล้ว และจะเป็นเช่นนี้ต่อไปตราบเท่าที่ ไม่มีโอกาสได้สดับพระธรรมเพื่อรู้ความจริง เพื่อไถ่ถอนความเห็นผิด เพื่อละคลายความไม่รู้ ดังนั้น ผู้ไม่เข้าใจภิธรรม (ธรรมในส่วนละเอียด) ย่อมไม่อาจอบรมเจริญปัญญาจนสามารถดับกิเลสใดๆ ได้เลย เพราะไม่มีใครที่ยังมีความเห็นผิดว่ามีตัวตนจริงๆ มีคนจริงๆ มีสัตว์จริงๆ จะมีปัญญาเข้าถึงสภาวะธรรมอันแท้จริงได้

เมื่อไม่รู้จักสภาวะธรรมตามที่เป็นจริงก็อย่างหวังว่า จะละกิเลสใดๆ ได้ เมื่อละกิเลสใดๆ ไม่ได้ ก็ย่อมประสบความทุกข์อย่างไม่ต้องสงสัย ทุกข์ทั้งหลายเกิดเพราะกิเลส ทุกข์ทั้งหลายเกิดขึ้นเพราะความรักตนเห็นสิ่งอื่นได้นั่นเอง

ทุกข์เพราะไม่ได้ในสิ่งที่ตนปรารถนา ทุกข์เพราะ
ประสบกับสิ่งที่ไม่น่าปรารถนา ซึ่งไม่มีใครบังคับบัญชา
อะไรได้เลย จะบังคับให้ตนเองมีความสุขทั้งวันได้หรือไม่
จะบังคับให้ความสุขยั่งยืนอย่าได้หมดไปได้หรือไม่
จะบังคับให้โกรธทั้งวันได้ไหม จะเห็นว่า**ไม่มีใครบังคับ
อะไรได้เลย** ทุกอย่างจะเกิดก็เพราะมีเหตุปัจจัยให้เกิด
นี่คืออนัตตา นี่คือเรื่องของเหตุและผล และเรามี
ปัญญาที่จะสาวไปถึงเหตุแค่ไหน

ขอพูดถึงอริยสัจ ๔ เพื่อให้มีความเข้าใจเรื่อง
ความเป็นจริงของสภาพธรรม และเข้าใจเรื่องของโลกะ
ที่ทรงแสดงไว้แจ่มแจ้งชัดเจนในอริยสัจ ๔

ทุกข์อริยสัจ คือ การเกิด - ดับของสภาพธรรม
ต่างๆ ที่ชื่อว่าทุกข์เพราะไม่ตั้งอยู่นาน เพราะสภาพธรรม
ทั้งหลาย (เว้นพระนิพพาน) เกิดขึ้นเมื่อมีเหตุปัจจัยให้เกิด
และเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ทำกิจหน้าที่ของตนๆ และเมื่อทำกิจ
เสร็จแล้วก็จะดับไปอย่างรวดเร็ว ไม่ใช่แปลทุกข์อริยสัจ
ว่าเป็นเพียงความทุกข์ทั้งหลาย คือ ความทุกข์ทางกาย
เพราะเจ็บไข้ และทุกข์ทางใจเพราะไม่ได้อย่างที่หวัง
อย่างที่เราริเยนกันในหนังสือศีลธรรมสมัยเด็กๆ ทุกข์

แบบนี้ใครๆ ก็รู้ เด็กๆ ก็รู้จัก จริงไหมจ๊ะ อย่างนี้เรียกว่า
ทุกข์เวทนาจ๊ะ ซึ่งทุกข์เวทนานั้นมี ๒ อย่าง คือ ทุกข์เวทนา
เป็นทุกข์ทางกาย และ โทมนัสเวทนา เป็นทุกข์ทางใจ
(ลืมหรือยังว่าเวทนาเจตสิกจะต้องเกิดกับจิตทุกดวง) แต่
ทุกข์เวทณาก็เป็นหนึ่ง (แต่ไม่ใช่ทั้งหมด) ในทุกข์อริยสัจ
เพราะทุกข์เวทณาก็เกิด - ดับ และแม้สุขเวทณาก็เป็นทุกข์
เพราะสุขเวทณาก็เกิด - ดับ

ความหมายของ ‘ทุกข์อริยสัจ’ นั้นหมายถึงการ เกิด - ดับของสภาวะธรรมต่างๆ ที่มีจริง

เพราะสภาวะธรรมที่มีจริงที่เกิดขึ้นนั้นมีลักษณะ
ที่โดดเด่นตายตัวนั่นคือ ไม่เที่ยง แปรปรวน เกิด - ดับและ
ไม่ใช่สัตว์บุคคล ตัวตน และบังคับบัญชาไม่ได้ จำไว้ให้
แม่นทีเดียว คงเคยได้ยินคำบาลีว่า อนิจจัง ทุกขัง และ
อนัตตานะจ๊ะ นี่แหละใช่เลย แต่ใครล่ะจะสามารถ
ประจักษ์การเกิดดับ การไม่เที่ยงแปรปรวน และการ
บังคับบัญชาไม่ได้ของสภาวะธรรมต่างๆ หวังว่าคงยังจำได้
ว่า สภาวะธรรม คือ สิ่งที่มีจริง จริงแม้ไม่ต้องเรียกชื่อ
จริงเพราะเกิดขึ้น (โดยการปรุงแต่งของปัจจัยต่างๆ)
และมีลักษณะปรากฏให้รู้ได้ด้วยสติและปัญญา และ

**ดับไปอย่างรวดเร็ว (เว้นพระนิพพานซึ่งเป็นสภาวะธรรม
ที่มีจริง แต่ไม่เกิด จึงไม่ดับ)**

อริยสัจจ์ แปลว่า ความจริงที่ทำให้ผู้รู้หรือผู้
ประจักษ์เป็นพระอริยะ (อริยะ แปลว่า ประเสริฐเพราะ
ไกลจากกิเลส)

ทุกขอริยสัจจ์เป็นสิ่งที่ควรรู้ คือ ควรอย่างยิ่ง
ที่จะเจริญปัญญาเพื่อรู้การเกิดขึ้นและดับไปของ
สภาวะธรรมต่างๆ ตามที่เป็นจริง ได้แก่ การรู้ชัดในการ
เกิดดับของรูปธรรม (สี เสียง กลิ่น รส ฯลฯ) และนามธรรม
(จิตและเจตสิกต่างๆ ในขณะที่เกิดความโลภ ความโกรธ
ความเย่อหยิ่งถือตน ความกลัว ความเมตตา ความสุข ฯลฯ)

จะรู้ (สภาวะธรรม) ได้เมื่อไร และโดยวิธีไหน ?

รู้ขณะสติปัฏฐานเกิดระลึกที่ลักษณะของรูปธรรม
และนามธรรม รู้ตัวจริงของธรรมซึ่งเป็นรูปธรรมบ้าง
นามธรรมประเภทต่างๆ บ้าง โดยค่อยๆ รู้ลักษณะ
ของสภาพธรรมนั้นๆ แต่กว่าจะเข้าใจเรื่องรูปธรรมและ
นามธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานให้สติระลึก เพื่อเข้าถึงตัวจริง
ของธรรมก็ต้องศึกษาธรรม คือ อภิธรรมโดยละเอียด

ต้องมีความเข้าใจเรื่องปรมัตถธรรม ๔ คือจิต เจตสิก รูป และนิพพานให้ถูกต้อง ต้องรู้เรื่องของหน้าที่/การทำงานของจิต (วิถิจิต) มีความรู้ในเรื่องชั้นธรรมาตม อายุตนะ ปัจจัย ฯลฯ ซึ่งความรู้ที่ทรงแสดงไว้โดยละเอียดนี้เองจะเป็นพื้นฐานให้เข้าถึงตัวจริงของสภาวะธรรม คือ สิ่งที่มีอยู่จริง เพื่อไถ่ถอนความเป็นเรา ความเป็นตัวตน เพื่อเข้าถึงความเป็น ‘อนัตตา’ ในที่สุด นี่คือนักอันมันคงของพุทธศาสนา เป็นเรื่องของปัญญา คือ ความเข้าใจความจริงของสิ่งที่มีอยู่จริง ๆ ไม่ใช่มีตัวตนที่จะไปทำกรรมวิธีใดๆ เพื่อให้เข้าถึงธรรมเลยทั้งสิ้น

ธรรมไม่ได้อยู่ในป่า ในเขา หรือที่ไหนเลย ไม่ต้องไปแสวงหาหรอก ธรรมนั้นอยู่ที่โลกทั้ง ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ที่เคยยึดถือว่าเป็นเรา เป็นตัวตนของเรา เป็นอวัยวะต่างๆ ที่ประกอบเป็นเรา นี่แหละ ที่ยากคือต้องรู้ว่าเป็นธรรมอย่างไร ที่เคยยึดถือว่าเป็นเรานั้นเป็นธรรมอย่างไร การจะรู้ว่าทุกอย่างที่เคยคิดว่ามีตัวตน มีตัวเรา มีเขา หรือมีสิ่งต่างๆ มากมายนั้น แท้จริงแล้วก็เพียงธรรมก็มีเพียงวิธีเดียวคือการเจริญวิปัสสนาโดยมีสติปัญญา

เป็นเบื้องต้น จึงจะสามารถประจักษ์แจ้งความจริงได้
แต่กว่าสติปัญญานจะเกิดได้นั้นก็ไม่ใช่ของง่ายอีกเช่นกัน

พระธรรมนี้ไม่ง่ายใช่ไหมจะ ? ทรงใช้เวลาอบรม
พระบารมีถึง ๔ อสงไขย แสนกัป เพื่อรู้ในสิ่งที่รู้ได้ง่ายๆ
อย่างนั้นหรือจะ ? พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณนี้ง่าย
หรือจะ ? **ปรมาตถธรรมหรืออภิธรรมที่เรากำลังศึกษา**
นี้แหละคือสิ่งที่ทำให้เจ้าชายสิทธัตถะถึงความเป็น
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเมื่อแรกที่ทรงตรัสรู้นั้นทรง
ไม่ نومพระทัยที่จะสอนธรรมที่ทรงตรัสรู้ด้วยซ้ำ เพราะ
ความยากและลุ่มลึกของธรรมที่ทรงตรัสรู้ และทรงแสดง
ว่าหนทางเดียวที่จะเข้าถึงความจริงหรือสัจธรรม
คือ การอบรมเจริญสติปัญญาน ก็จึงรู้ไว้เลยว่า การที่
สติปัญญานจะเกิดนั้น ยากแน่ๆ เพราะเรามักจะไม่ทันระลึกลักษณะ
ของรูปธรรมและนามธรรมที่ปรากฏ เป็นเพราะ
ยังไม่มีปัญญา หรือพอจะมีปัญญานบ้าง ก็มีเพียงเล็กน้อย
ปัญญานยังไม่เฉียบคม ปัญญานยังไม่ว่องไว ปัญญานยังไม่
สมบูรณ์พอที่สติปัญญานจะเกิด จึงเห็นเป็นคนนั้น สิ่งนี้
เสี่ยงคนนั้นพูดอย่างนั้นอย่างนี้ ตามความวิปลาสของจิต
ที่ปรุงแต่งให้หลง (ทั้งลุ่มหลงและมัวเมา) อยู่ในโลก
เพราะไม่รู้ความจริงจึงไม่อาจออกไปจากโลกได้

สังสารวัฏฏ์ย่อมเป็นไป ย่อมเกิดแล้วเกิดเล่าใน
ภพภูมิต่างๆ เกิดมาแล้วก็ต้องเล่าเรียนหาความรู้
เพื่อทำมาหากิน แล้วก็ไปทำงาน แล้วก็มีการงานๆ
ที่ต้องทำ แล้วก็รับประทานอาหาร แล้วก็นอน
แล้วก็ไปทำงาน แล้วก็ทำแต่งงานๆ แล้วก็หาความ
เพลิดเพลินให้ตนเอง (ดูหนัง ฟังเพลง เล่นรถ
เที่ยวเตร่ ท่องเที่ยว เล่นเกมส์ เล่นกีฬา ฯลฯ)
เป็นอยู่เช่นนี้ ซ้ำๆ อยู่อย่างนี้ แล้วก็แกล้งทุกวัน
แล้วก็เจ็บป่วย (คงไม่มีใครที่เกิดมาโดยไม่เจ็บป่วยเลย
เพียงแค่จะมากหรือน้อยตามอกุศลกรรมที่ได้กระทำ
ไว้) และตายไปในที่สุดด้วยความไม่รู้อะไรเลยทั้งสิ้น
นี่คือปกติของมนุษย์ที่ไม่มีโอกาสได้ฟังพระธรรม
อันล้ำค่า ยิ่งก็ย่อมกระทำดีบ้างชั่วบ้าง ตามอุปนิสัย
ที่สะสมมา แต่ไม่มีความรู้ที่จะขัดเกลา (กิเลส) ตนเอง
และเพิ่มพูนความรู้ (ปัญญา) เพื่อรู้ชัดถึงความเป็น
‘อนัตตา’ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา
แม้บางคนที่ศึกษาด้วยความหวังผลต่างๆ ศึกษาด้วย
ความเป็นตัวตนที่จะได้คุณวิเศษหรือได้รับลาภบ้าง
สักกระมัง ก็ไม่พ้นไปจากอำนาจของโลภะ ก็ไม่มีทาง
ที่จะเข้าถึงพระธรรมที่ทรงตรัสรู้ซึ่งบริสุทธิ์ยิ่ง

นั่นคือบริสุทธิ์จากกิเลส และบริสุทธิ์จากความเป็น
ตนนั่นเอง การศึกษาด้วยความหวังในผลต่างๆ ก็เพราะ
ความมีตัวตนที่จะได้รับผล การศึกษาเช่นนี้ทำให้
ไม่สามารถเข้าถึงตัวธรรมแท้ๆ ได้ เพราะมีเครื่องกั้น
ที่สำคัญคือโลภะ แต่หากตั้งใจศึกษาเพื่อรู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้
มาก่อน เพื่อละความไม่รู้ (อวิชชา) เพื่อเป็นการอบรม
เจริญปัญญาให้เข้าถึงหรือรู้สภาวะธรรมตามที่เป็นจริง
เพื่อคลายความเห็นผิดต่างๆ อาทิ ความเห็นผิดว่ามีตัวตน
(อัตตา) ความเห็นผิดว่ากรรม (การกระทำดีหรือชั่ว)
ไม่มีผล หรือความเห็นผิดว่าตายแล้วสูญ ฯลฯ อย่างนี้
ต่างหากคือการศึกษาพระธรรมที่ถูกต้อง คือศึกษาเพื่อ
เจริญความเห็นที่ถูกต้อง และน้อมประพฤติปฏิบัติตาม
หนทางที่ทรงตรัสรู้ และได้แสดงหนทางให้พวกเราได้
ดำเนินตามคืออริยมรรคเพื่อพบกับสันติสุขอันแท้จริง

ขอจบทุกขสัจจ์และต่อด้วยสมุทัยสัจจ์เลยนะจ๊ะ
เพราะเกริ่นนำมาเสียเยอะแล้ว

สมุทัยสัจจ์ ความติดข้องพอใจต่างๆ ความโลภ
ความหวัง เป็นต้นเหตุของทุกข์ทั้งหลาย ดังนั้นจึงเป็น**สิ่ง**
ที่ควรละ ชัดเจนไหม ทรงแสดงว่า**ควรละ** แต่เฝ้าต้องการ

เพื่อเสริมความมั่นใจ พูดตรงๆ ก็คือเสริมกิเลสนั่นเอง แต่โลภะจะทำให้เรามีข้อแก้ตัวประการต่างๆ เพื่อเก็บโลภะไว้เป็นเพื่อน ไว้คอยทำลายเราในภายหลัง นี่แหละความแยบยลของโลภะ เห็นความลึกและความแยบคายของโลภะไหม ?

ไม่มีใครดับโลภะได้ เว้นปัญญาอย่างเดียว ดังนั้นเฝ้าต้องศึกษาและหมั่นพิจารณาธรรมให้รอบคอบ ลุ่มลึกกว่านี้ **ก่อนจะละโลภะได้ต้องละความเห็นผิดว่ามีตัวตนได้ก่อน** หากยังทำลายความเห็นผิดว่ามีตัวตนไม่ได้ ก็อย่าหวังว่าจะละกิเลสใดๆ ได้เลย ก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดกันต่อไป รับทุกข์ต่างๆ ต่อไป เพราะเมื่อมีการเกิด (ชาติ) ก็ย่อมมี ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ (ก็คือความโศกเศร้าร่ำมากน้อยระดับต่างๆ)...และอื่นๆ อีก ซึ่งตอนนี้จำไม่ได้ อยากรู้ก็ไปหาอ่านเอาเอง ในหัวข้อปฏิบัติจสมุปปาทจ๊ะ

ดังนั้นพี่ไม่ว่าเอ่หรือก ที่สนใจธรรมนี้ก็ดีมากแล้ว แต่ระลึกถึงสภาพของโลภะขณะเกิดขึ้นให้ได้ซิ จะได้รู้ตัวจริงของธรรม และรู้ว่าไม่มีอะไรอยู่ตรงไหนเลย มีแต่นามธรรมคือโลภะ และเราก็นึกโลภะนั้นว่าเป็นเรา **ตลกดี**

**ไหม ตลกไหมที่เรายึดถือในสิ่งที่เกิด ๆ ดับ ๆ ว่าเป็น
เรา เป็นเขา เป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้ แล้วก็รู้สึกเป็นสุขเป็นทุกข์
กับสิ่งที่เกิด ๆ ดับ ๆ**

ทั้งวันก็มีแต่จิตและเจตสิกซึ่งเป็นสภาพรู้ทำหน้าที่
ชอบบ้าง รักบ้าง หมั่นไ้บ้าง โกรธบ้าง ชื่นเคื่องใจ ง่วงเหงา
 ฯลฯ เราก็ยึดจิตและเจตสิกนั้น ๆ ว่าเป็นเรา และยึดรูปที่เย็น
ร้อน อ่อน แข็ง ดิ่ง ไหว ที่เกิดดับอยู่ตลอดเวลาด้วย
ความรวดเร็วว่าเป็นเราอีก เพราะไม่รู้ในความเป็นธาตุ
เพราะไม่รู้ทุกอย่างอย่างเป็นธรรม เป็นเพียงธรรมที่เกิดขึ้นเอง
ด้วยเหตุปัจจัยต่างๆ ไม่มีใครบังคับให้สภาพธรรมใดๆ
เกิดขึ้นได้เลย ทุกอย่างที่เกิดขึ้นต้องมีเหตุให้เกิดจึงเกิด
ปรากฏ เอว้าถูกไหม ?

พระธรรมที่ทรงตรัสรู้คืออย่างนี้ หน้าที่ของเราก็คือ
เพียรศึกษาเพื่อรู้ความจริง เมื่อรู้แล้วก็ละ ถามว่าละอะไร ?
ละทั้งหมดนั่นแหละ แต่**ไม่ใช่มีตัวตนที่จะละ** ปัญญา
เท่านั้นที่จะทำหน้าที่ละความเห็นผิด ละโลภะ ละโทสะ
ละกิเลสต่างๆ ตามความเจริญเฉียบแหลมของปัญญา
เพราะกิเลสมีมากและเหนียวแน่นมาก ยากจะถ่วงถอน
เราคิดว่ามีเราที่มีปัญญาที่จะละความเห็นผิด ซึ่งก็ผิดอีก

(แล้ว) เพราะไม่มีเราแฝงอยู่ตรงไหนเลย แต่โลภะที่
ประกอบกับความเห็นผิดทำให้คิดว่ามีเรา โอ้ย...ยาก
ใช่ไหม ? ก็ต้องยากอย่างนี้แหละ ไม่ต้องโอดโอ้ยหรอก
นี่คือที่มาของวิปัสสนาญาณชั้นต่างๆ เพื่อละกิเลสชั้นหยาบ
จนถึงกิเลสชั้นละเอียดที่สุดซึ่งเป็นอนุสัยกิเลสที่มรรคจิต
หรืออริยมรรคเท่านั้นจึงจะทำหน้าที่ละอนุสัยกิเลสได้
คร่าวๆ ก็แค่นี้ จริงๆ ก็พอรู้มาแค่นี้ จึงบอกได้แค่นี้
รายละเอียดต่างๆ ต้องตะเกียกตะกายขวนขวายกัน
เอาเองตามอัธยาศัยนะจ๊ะ เอาอาจจะเข้าใจได้มากกว่านี้
เพราะยังเด็กและมีปัญญาดี

ดีใจที่ทำให้เรามีความสนใจในพระอภิธรรม

แค่นี้ก่อนนะจ๊ะ อีก ๒ อริยสัจจ์ไว้ต่อพรุ่งนี้
เที่ยงคืนแล้ว Good Night จ๊ะ

คิดถึงเสมอ (นี่ก็โลภะเหมือนกัน)

พี่หนู

๒๒/๐๙/๕๕

ป.ล. ของแถม จะอยากรู้หรือไม่อยาก ก็จะไม่แถมให้
จะเรียกว่ายัดเยียดก็ได้ ไม่รังเกียจจ๊ะ

ที่แถมเพราะเกรงว่าจะลืมไปแล้วว่าจิต และเจตสิก
คืออะไร ? ทบทวนใหม่ดีกว่านะ

ปรมัตถธรรม คือ สภาพธรรมหรือสิ่งที่มีจริง
มี ๔ อย่าง คือ

จิต เป็น นามธรรม เป็นธาตุรู้ เป็นสภาพรู้ อาการรู้
และเป็นใหญ่เป็นประธานในการรู้ (รู้อารมณ์ต่างๆ ที่ปรากฏ
ทาง ๖ ทวาร คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) จิตมีถึง ๘๙
ประเภท เช่น จิตเห็น จิตได้ยิน จิตได้กลิ่น จิตกระทบ
สัมผัส จิตคิดนึก จิตที่เป็นไปในทาน ศีล จิตที่โลภอยากได้
จิตที่ขุ่นข้องไม่พอใจ ฯลฯ อยากให้รู้ต่ออีกนิดว่าจิตมี ๔ ชาติ
คือ กุศล อกุศล วิบาก และกิริยา (อยากรู้ให้ละเอียดก็ไป
หาอ่านเอาเองจากหนังสือ ปรมัตถธรรมสังเขป)

เจตสิก เป็นสภาพธรรมที่เกิดขึ้นพร้อมกับจิตเสมอ
กล่าวคือต้องเกิดร่วมกันกับจิตเพื่อทำกิจหน้าที่ มีวัตถุ
ที่เกิดเดียวกัน รู้อารมณ์เดียวกัน เกิดดับพร้อมกัน (กับจิต)
จะเกิดเดี่ยวๆ โดยๆ ไม่ได้ แม้จิตก็เช่นกันจะเกิดฉายเดี่ยว
โดยไม่มีเจตสิกไม่ได้เลยนะจ๊ะ ก็คือชีวิตที่เป็นไปทุกๆ วัน

นี่แหละ ขณะเห็นก็มีเจตสิกถึง ๗ ชนิดเกิดร่วมกับจิตเห็น (จักขุวิญญาณ) เรียกว่าร่วมด้วยช่วยกันทำกิจการงาน
จะ เจตสิก ๗ ชนิดที่ว่าก็คือ ผัสสเจตสิก (กระทบ
อารมณ์คือสิ่งที่จิตรู้) เวทนาเจตสิก (รู้สึกอารมณ์ที่จิตรู้)
สัญญาเจตสิก (จำอารมณ์ที่จิตรู้) เจตนาเจตสิก (ตั้งใจ
ตั้งใจทำกิจ) เอกัคคตาเจตสิก (ตั้งมั่นในอารมณ์ที่จิตรู้)
ชีวิตินทรียเจตสิก (ดำรงรักษาจิตและเจตสิกที่เกิดร่วมด้วย
ให้ดำรงชีวิตอยู่ก่อนดับไป) และ มนสิการเจตสิก (ใส่ใจใน
อารมณ์)

อย่าเพิ่งอ่อนใจไปเสียก่อนละ ศึกษาไปเรื่อยๆ
แบบพินิจแหละ เจอบ่อยๆ ฟังบ่อยๆ ก็จำได้เอง พอก่อน
ดีกว่าเดียวใจเอ๊ะจะผ่อไปเสียก่อน หรือว่าชอบจะ ถ้าชอบ
ก็ต่อให้อีกหน่อย ขณะที่ลืมตาขึ้นมาเห็นสิ่งต่างๆ นี่แหละ
จิตเห็น ทำหน้าที่เห็น พร้อมกับเจตสิกทั้ง ๗ ที่กล่าว
ข้างต้น หลังจาก จิตเห็น (และจิตอื่นๆ ทางจักขุทวารวิถี)
ดับไปแล้ว ภวังคจิตเกิดขึ้น จากนั้น จิตคิดนึก (ทางใจ
คือ ทางมโนทวาร) เกิดต่อทำหน้าที่แปลสิ่งที่เห็นว่าเป็น
สิ่งนั้นสิ่งนี้ เช่น เป็นคนบ้าง เป็นสัตว์บ้าง เป็นต้นไม้
เป็นรถยนต์ เป็นถนนหนทาง เป็นเรื่องราวต่างๆ มากมาย
(ขอกล่าวเพียงคร่าวๆ เพราะหากพูดถึงวิถีจิตต่างๆ

โดยละเอียดคงอีกยาว จบไม่ลงแน่) จึงไม่มีเราที่เห็น มีแต่ *สภาพเห็น* และ *สภาพคิด* ซึ่งเป็นการทำงานของจิต กับเจตสิกจริงๆ ของจริงคืออย่างนี้ **จริงยิ่งกว่าจริง แต่ไม่เคยรู้เลย ใครผิด ? จะโทษใคร ? เป็นความผิดของใครที่โง่ ที่ไม่รู้ จริงๆ ก็ไม่มีใครที่ผิด เพราะ ‘ใคร’ ไม่มีจริง แต่ ‘อวิชชา’ ความไม่รู้ นั้นแหละ ของจริง** อวิชชาล้วนๆ อวิชชาที่มีกำลังอันมหาศาล ส่วนวิชาคือ**ความรู้**นั้นไม่เคยมีหรือมีก็น้อยเต็มที หรือเข้าใจผิดคิดว่ามีวิชา ในขณะที่กำลังเจริญอวิชชา ก็มาก ก็แล้วแต่บุญเก่าแล้วละจะ หากไม่เคยสะสมบุญ ในทางปัญญาமாகก็คงไม่ยากมีวิชากัน ก็ลุ่มหลง เพลิดเพลินจมอยู่กับอวิชชานั้นแหละต่อไป

รูป คือ สภาพธรรมที่ไม่ใช่สภาพรู้ เป็นสภาพธรรมที่เกิด - ดับอย่างรวดเร็ว (แต่ก็ยังช้ากว่าจิต) รูปเกิดขึ้นเมื่อมีปัจจัยปรุงแต่งให้เกิดจึงเกิดขึ้น ปัจจัยที่ปรุงแต่งให้รูปเกิด คือ กรรม จิต อุตุ (ความเย็น ร้อน) และอาหาร รูปมีถึง ๒๘ ชนิด เช่น เย็น ร้อน อ่อน แข็ง ตึง ไหว สนิ กลิ่น รส ปสาทรูป เสียง ฯลฯ อยากรู้มากกว่านี้ก็ไปหาอ่านเอาเองจะ

นิพพาน รู้นะ...ว่าอยากรู้มากใช่ไหม ? บอกก่อนว่า ยากจะเข้าใจ อ่านไปก็คงงๆ ไปเหมือนกัน ก็ไม่เป็นไร

ความรู้ขึ้นจำได้ ท่องได้ ก็ต้องงงอยู่แล้วเป็นธรรมดา ต่อเมื่อประจักษ์ในสภาวะลักษณะของพระนิพพานเมื่อไร ก็เป็นพระอริยบุคคลเมื่อนั้นจะ เพราะฉะนั้นปุถุชนแบบเรายังไม่เจอแน่...พระนิพพานนะ เพราะไม่มีเหตุ ไม่ได้เจริญเหตุให้มีพระนิพพาน หรือเจริญเหตุเหมือนกัน แต่ยังเจริญไม่พอ เหตุที่ว่าคือปัญญาหรือสัมมาทิฐิจะ แต่ก็ลองฟังคำนิยามของพระนิพพานไว้ระดับสติปัญญา หน่อยเป็นไร

นิพพานเป็นธรรมที่ไม่เกิดดับ เพราะเป็นธรรมที่ไม่มีปัจจัยปรุงแต่ง เป็นธรรมที่เป็นสุขเพราะปราศจากกิเลสทั้งปวง บริสุทธิ์หมดจดจากกิเลส และเป็นอนัตตา คือ ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล และไม่ใช่อะไรเลยทั้งสิ้น งงไหม ? พี่พูดเองยังงงเองเลย เอาเป็นว่า เป็นสภาพที่เป็นสุข เทียบ (เพราะไม่เกิดจึงไม่ดับ) และเป็นอนัตตา นี่คือ เป้าหมายอันสูงสุดของพระพุทธศาสนา รู้คร่าวๆ แค่นี้ ไปก่อน อย่าคิดว่าจะไปนิพพานละ ไปไม่ถึงหรอก เพราะนิพพานไม่ใช่สถานที่ ไม่ใช่ภพภูมิ และไม่มีใครที่มีตัวตน หรือมีจิตอยู่บนพระนิพพานเด็ดขาด จะรู้เรื่องกันไหมนี่ ยากแท้ๆ ยากแท้จะเข้าใจ อีกทั้งยากแท้จะเข้าถึง แต่พระนิพพานจะปรากฏเป็นอารมณ์ของโลกุตตรจิตจะ

นี่ก็ตามตำราจะ ไม่ได้รู้หรือประจักษ์เองหรอก รีบบอก
เพราะเกรงว่าเธอจะเข้าใจผิดในตัวพี่ อย่าได้คิดเลยทีเดียวนะ
พี่นะปฤชชนขนานแท้ และเป็นแฟนพันธุ์แท้กับกิเลส
เพราะชนกับกิเลสอยู่เสมอ ไม่ใช่ชนแบบปะทะแล้วชนะ
หรอก แต่เป็นการชนแบบพ่ายแพ้จะ แพ้เอาดื้อๆ ทั้งที่นึก
ได้ว่าไม่ดี ไม่ควรทำ แต่ก็อดไม่ได้ ยังไม่อยู่อยู่เสมอ
หรือบางทีก็ไม่คิดจะยังเลย เพราะลืมหิว (สติไม่เกิด หิริ
ก็ไม่เกิด) นี่ก็เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี ห้ามลอกเลียนแบบ

To พี่หนูทีเคารบ

เอ้ต้องขอขอบคุณพี่หนูมากๆ สำหรับคำตอบที่พี่หนูกรุณาตอบมา พี่หนูทราบไหมคะว่าเอ้อ่านไปก็สะดุ้งไป (รู้สึกเจ็บนิดๆ) เพราะเริ่มรู้ตัวค่ะว่าสติสั่นคลอนหายไปเยอะที่กลับไปติดใจในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง แต่เอ้ก็พอรู้ตัวนะคะ เพียงแต่ว่าอยู่ในขั้นพยายามละ และอาจจะต้องใช้เวลาลึกหน่อยหลังจากที่เคยเลิกไประยะหนึ่ง (ตอนทำงานที่ มสธ.) ก็ต้องยกความดีนี้ให้พี่หนูละค่ะ ที่ช่วยเรียกสติเอ้กลับมาอีกครั้ง

พี่หนูทราบไหมคะว่าเอ้ชอบลักษณะการอธิบายธรรมของพี่หนูมาก อ่านไป นึกตาม เทียบตาม ก็เห็นภาพตาม เมื่อเอ้มานั่งคิดดูเอ้ก็พบว่าเอ้ก็เป็นหนึ่งในบุคคลที่ต้องทำอะไรซ้ำซากจำเจ เอ้เรียนๆ แล้วไม่แน่อาจจะเรียนต่ออีก หลังจากจบก็ทำงาน ทำงานไปจนแก่ตาย แล้วก็หมดกันสำหรับชาตินี้ เหมือนเกิดมาเปล่าประโยชน์เลย เอ้เคยคิดแบบนี้หลายต่อหลายครั้งเมื่อมีเวลาว่าง และก็คิด

อยู่เสมอว่าจะพึงธรรม ทำบุญทำทานเมื่อมีเวลาและโอกาสเพื่อไม่ให้เสียชาติเกิด แต่ก็น่าเสียดายที่ปัจจุบันเอ๋ไม่ค่อยมีเวลาเลย ยิ่งวุ่นวายตั้งแต่เช้ายันเย็น (เรื่องของตัวเองทั้งนั้นด้วยนะคะ)

แต่ก็ยังมิบุญอยู่ค่ะ (เข้าข้างตัวเองไปหน่อย) ที่มีพี่หนูคอยชี้แนะ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับธรรมะพี่หนูก็ช่วยตอบให้ เอ๋อยากให้พี่หนูเขียนหนังสือธรรมะเล่มใหม่จังเลย เอ๋จะคอยอ่านนะคะ (คอยอ่านเรื่อง อริยสัจจ์ ภาค ๒ ด้วยค่ะ)

เอ๋ขอให้พี่หนูมีสุขภาพที่แข็งแรงและหายป่วยเร็ววันนะคะ

รักพี่หนูมากค่ะ
เอ๋ (เด็กหลงทาง)

๒๒/๐๙/๕๕

To เด็กหลงทาง

เมื่อหวัค้ำคุณสามีเปิด mail เรียกพี่มาอ่าน (พี่ก็ยังเปิด mail ไม่เป็นสักที) อ่านแล้วก็อยากตอบมากแต่ต้องให้เขาทำงานก่อน เลยแอบนอนไปก่อน นี่ตอบตอน ๐๑.๔๕ น. คือได้นอนไปชั่วโมงกว่าๆ แล้ว

ตอนนี้ที่ทำงานเพื่อนๆ ของเอากำลังติดฝ้าย ไม่อยากขึ้นไปประจำที่สาขาวิชา เห็นโลภะความติดข้องพอใจไหม ? เล่นเอาพึ่นอนไม่ใคร่หลับ แต่ขึ้นห่วงแล้วหวงไว้ที่ฝ้าย (เพราะมัวแต่ติดกันไป ติดกันมา) จะพาลตงงานกันแล้วจะทำอย่างไร จำไม่ได้ว่าใครหวัสบอกให้พี่ออกไปตั้งบริษัทจะได้พากันออกไปทำงานด้วย นี่แหละอำนาจของความติดข้อง อำนาจของกิเลสนั่นเองที่บุุณชนไม่สามารถหลุดพ้นไปได้โดยง่ายเลย **เว้นปัญญาคือการรู้สภาพธรรมตามที่เป็นจริงแล้ว ไม่สามารถพ้นจากกิเลสไปได้แน่นอน** ต้องรู้จักกิเลสตามที่เป็นจริง รู้ลักษณะอันแท้จริงของกิเลสด้วยการมีสติและสัมปชัญญะที่เกิดขึ้นพร้อมกัน คือขณะที่สติปัญญารู้ลักษณะของนามธรรม เช่น โลภะ โทสะ โมหะ รู้ในความเป็นธาตุรู้ที่ไม่ใช่เรา เป็นธาตุล้วนๆ ไม่มีเราจริงๆ แต่เป็นเพราะ

สักกายทิฏฐิคือความเห็นผิดว่ามีตัวตนที่ยังทำลายไม่ได้ และเพราะปัญญายังเจริญไม่พอจึงทำให้เรายังมีความเป็นตัวตนอยู่แทบจะตลอดเวลา โสตาปัตติมรรคเท่านั้นจะปราบสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา (ความลังเลสงสัยในสภาพธรรม) และสีลัพพตปรามาส (การยึดถือข้อปฏิบัติที่ผิดทำให้ไม่สามารถรู้ความจริง และไม่ทำให้เกิดปัญญาที่จะละคลายกิเลส) แต่กว่าที่โสตาปัตติมรรคจะเกิดได้นั้น ปัญญาต้องเจริญมากจนประจักษ์การเกิดขึ้นและดับไปของรูปธรรมและนามธรรมทั่วทั้ง ๖ ทวาร (ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) แล้ว อย่งไรก็ตาม ถึงพระโสตาบันจะดับสักกายทิฏฐิ (ความเห็นผิดว่ามีตัวตน) ได้ แต่ความติดข้องในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส (โณฏฐัพพะ) ความสำคัญตน ก็ยังมีอยู่ ด้วยอำนาจของโลภะและมานะ (ความสำคัญตน ความถือตน) โลภะนั้นจะได้ด้วยอนาคามีมรรค ส่วนมานะจะได้ด้วยอรหัตตมรรคจะเห็นความเหนียวแน่นของกิเลสไหม ? จะไม่เหนียวแน่นได้อย่างไร ก็สะสมความเป็นตัวตนเอาไว้ตลอดเวลาที่ไม่มีโอกาสได้ฟังพระธรรม และแม้ฟังธรรมแล้วบางคนก็ยังไม่เข้าใจ หรือเข้าใจผิดไปก็มาก สรุปว่าเราทั้งสองคนยังพอมิปัญญาอยู่บ้าง (เพียงน้อยนิด) ซึ่งก็เป็นเพียงปัญญาขั้นฟัง

(สุดมยปัญญา) เท่านั้น ยังไม่มีปัญญาที่จะละกิเลสใดๆ
เลยทั้งสิ้น กิเลสทั้งหลายจึงยังมิอยู่เต็มพิกัด เพียงแต่
เมื่อยังไม่มีเหตุปัจจัยให้มันเกิดมันก็ไม่เกิด มีเหตุให้
กุศลเกิดกุศลก็เกิด แต่ไม่ใช่ว่ากิเลสหมดไป ไม่ได้หมด
ไปเลย กิเลสทั้งหลายประดามีที่สะสมไว้นั้นนานมาแล้ว
กินนอนเนื่องอยู่ในสันดานนั้นแหละ (เคยได้ยินมิใช่หรือ
อนุสัยกิเลสนะ) รอเวลาที่จะเกิดอยู่แล้วเมื่อมีเหตุให้เกิด
เมื่อมีเหตุมีปัจจัยให้ (กิเลส) เกิด (กิเลส) ก็เกิด จะบังคับ
ไม่ให้เกิดก็ไม่ได้ จะมีใครบังคับอะไรได้ เพราะใคร (ตัวตน)
ที่ว่านั้นก็ไม่มีในความเป็นจริง แต่ถ้ากุศลมีกำลังคือมีสติ
มีปัญญาเท่าทันกิเลส กุศลจิตก็อาจจะเกิดแทนอกุศลจิตได้
ต้องฟังธรรมมากๆ ฟังบ่อยๆ และหมั่นน้อม
พิจารณาไตร่ตรองในเหตุผล เพื่อเป็นการปรุงแต่ง
ปัญญาให้เจริญขึ้น จนวันใดที่ปัญญา (ไม่ใช่เราที่มี
ปัญญาเสียอีกละ) สามารถรู้ชัดลักษณะของสภาพธรรม
ที่ระลึกได้ และมีความจำอันมั่นคงในสภาพธรรม
ที่เป็นรูปธรรมบ้าง นามธรรมบ้างตามที่เป็นจริง
ก็จะมีความเห็นที่ถูกต้องตามที่เป็นจริง ว่าทุกอย่าง
เป็นเพียงธรรมที่ไม่เที่ยง (อนิจจัง) เกิดขึ้นและดับไป
อยู่ตลอดเวลา (ทุกขัง) ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนหรือ

สิ่งหนึ่งสิ่งใดและบังคับบัญชาไม่ได้ (อนัตตา) นั่นคือ การมี ‘อนัตตสัญญา’ แทนที่ ‘อัตตสัญญา’ และนี่คือ ‘การอบรมเจริญสติปัฏฐาน’ เพื่อรู้สภาพธรรมโดยความเป็นธาตุ เป็นธรรม เพื่อรู้ในความเป็นรูปธรรม และนามธรรมของสิ่งที่เคยยึดถือว่าเป็นตน เป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้ นี่คือนหนทางเดียวเท่านั้น ที่จะเข้าถึงธรรมที่ทรงตรัสรู้ แต่หนทางนี้ก็แสนยาก เพราะเราเห็นผิดที่สะสมเอาไว้เนิ่นนานนักหนา มาแล้ว การจะทำลายความเห็นผิดซึ่งเป็นกิเลส ด้านสำคัญแรกด้านแรกนี้ไม่สามารถจะเป็นไปได้เลย ด้วยปัญญาเพียงขั้นฟัง เพราะปัญญาก็ไม่เที่ยง ไม่ตั้งอยู่นาน (คงยังไม่ลืมนวว่าปัญญาก็เกิดดับอย่างรวดเร็ว) เมื่อปัญญาดับ โลภะก็พร้อมจะเกิด ความเห็นผิดว่ามีตัวตนก็กลับมาอีก เหมือนอย่างที่เป็นอยู่ ทุกๆ วันนี่แหละ จะทำอะไรได้ ไม่มีใครบังคับ บัญชาอะไรได้จริงๆ ถ้าจะบังคับก็คือมีตัวตน (ความเห็นผิดว่ามีตนนั่นแหละ) ที่จะบังคับ ก็ผิดไป เสียอีก ผิดตั้งแต่ต้องการจะบังคับแล้วเพราะมีความ เป็นตนแทรกเข้ามา ยังยึดตนไว้เสมอ ละไม่ได้เลย จะถึงไหมพระนิพพานนะ เราจึงจมอยู่ในห่วงน้ำ

จมอยู่ในมหาสมุทร คือจมอยู่ในกิเลสอันมากมาย
มหาศาล และนี่คือกำลังของกิเลสที่มีอยู่ท่วมหัว
กิเลสล้วนๆ ไม่มีตัวตนอยู่ตรงไหนเลย คิดว่ารูปเป็น
เราบ้าง คิดว่าจิตเป็นเราบ้าง สรุปง่าย ๆ ก็คือยึดถือ
รูปธรรมและนามธรรมที่เกิดๆ ดับๆ ว่าเป็นเรา
นั่นแหละ การจะเห็นจริงอย่างนี้ง่ายหรือเปล่าเล่าจะ ?
แต่ถ้าได้อบรมปัญญาามากเพียงพอแล้ว ปัญญามีกำลัง
แล้ว วิปัสสนาญาณชั้นต่างๆ ก็เกิดตามกำลังปัญญา
ที่ได้สะสมมา จนถึงขณะที่มรรคจิตซึ่งเป็นโลกุตตรกุศลจิต
เกิดขึ้นทำหน้าที่ปหานกิเลส (อนุสัยกิเลส) ไปตามลำดับขั้น
โดยไล่ตาบัตติมรรคทำหน้าที่ปหานความเห็นผิดว่ามี
ตัวตน (ทิฏฐานุสัย) ซึ่งแม้ว่าขั้นแรกความเห็นผิดว่ามี
ตัวตนจะถูกดับไปหมดแล้ว แต่ก็ยังหลงเหลือความเป็น
ตนด้วยโลภะและมานะ ซึ่งต้องเป็นโลกุตตรปัญญาใน
อนาคามิมรรคจิต และอรหัตตมรรคจิตนั่นแหละถึงจะดับ
โลภะและมานะได้ ตามลำดับ กล่าวคือโลภะ (ความติดข้อง
ความยินดีพอใจในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส) ดับได้ด้วย
อนาคามิมรรคจิต ส่วนมานะ (มานานุสัย) คือ ความถือตน
ความสำคัญในตนนั้น ดับได้ด้วยอรหัตตมรรคจิต นี่ก็สรุป
แล้วสรุปอีก

เราผู้โง่เขลาจึงแบกกิเลสไว้เต็มเพียบ จะพูดว่า
รวยกิเลสก็ได้ สะสมแต่กิเลสไว้ทุกวันเพราะอยากไดโนน
อยากมีนี่ อยากรับประทานอาหารอร่อยๆ อยากสวย
อยากรวย อยากเก่ง อยากให้คนรัก อยากมีบ้านดีๆ
อยากมีเพื่อนมากๆ อยากมีแฟนดีๆ อยากมีลูกดีๆ
อยากเป็น สส. อยากเป็นรัฐมนตรี อยากมีชื่อเสียง
อยากให้คนเคารพนับถือ อยากในตำแหน่งต่างๆ ติดข้อง
พอใจอยากได้ในชื่อตำแหน่งต่างๆ ที่กว่าจะเรียกชื่อตัวได้
ต้องเรียกตำแหน่งต่างๆ ซึ่งยาวจนเหนื่อยกว่าจะเรียกจบ
(นี่ก็เกินไป เว่ไปตามประสาพี่ แอบอิจฉาเขาหรือเปล่านี้)
แปลกไหมที่เราไม่รู้จักพอกันเลย อยากได้อยู่เรื่อยๆ
ไม่รู้จักเหน็ดจักเหนื่อยกับความอยากที่แสนจะถี่และบ่อย
ไม่เคยมีเลยสักวันที่หยุดความอยากได้ ที่พูดมาเยอะแยะ
นี่เป็นกิเลสตัวเดียวเท่านั้นเอง คือ **โลภะ** ยังมีกิเลสอื่นๆ
อีกมากมายที่เราสะสมไว้ เช่น ความโกรธ ความขุ่นข้อง
ไม่พอใจ (โทสะ) ความตระหนี่ (มัจฉริยะ) ความถือตัว
ความแข่งดี (มานะ) และอื่นๆ อีกมากมาย ฯลฯ แปลก
แต่จริง...กิเลสที่สะสมแบกเอาไว้ท่วมหัวท่วมหูนี้แบก
เท่าไรก็ไม่รู้ลืกว่าหนักเลย เพราะ**กิเลสเป็นนามธรรม**
มิใช่รูปธรรม จึงไม่มีน้ำหนัก ไม่มีสี ไม่มีกลิ่นด้วย

ถ้ากิเลสมีกลิ่นปານนี้พวกเราคงไม่ผิดอะไรกับตัวสั่นงันงก
คงไม่มีใครอยากอยู่ใกล้ใคร จริงไหม ? พุดมาตั้งนาน
พื้บอกหรือยังว่ากิเลสคืออะไร ?

กิเลสคืออะไร ?

กิเลส ก็คือสภาพธรรมที่มีจริง เป็นเจตสิกขั้นแล้ว
เมื่อเกิดกับจิตก็ทำให้จิตเป็นจิตขั้นแล้วไปด้วย และเมื่อ
เกิดขึ้นเมื่อใดก็ประทุษร้ายจิตเมื่อนั้น เป็นสภาพที่นำทุกข์
และโทษมาให้ในภายหลังอีกต่างหาก กิเลสใหญ่ๆ ก็ได้แก่ โลภะ โทสะ และโมหะ (อวิชชา)

**เราชาวพุทธส่วนใหญ่ไม่ได้หวังจะพ้นทุกข์อัน
แท้จริงกันหรอก** ส่วนใหญ่หวังได้รับความสุขในกามคุณ
(รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส) หรือหวังใน ลาภ ยศ สรรเสริญ
สุข ซึ่งเป็นโลกธรรม (ธรรมประจำโลก) จึงทำทานบ้าง
รักษาศีลบ้างเพื่อหวังรับผลคือความสุขอันเกิดจากกามคุณ
บ้าง โลกธรรมบ้าง ไม่มีใครทำบุญแล้วหวังหลุดพ้นจาก
วัฏฏะกันหรอก ต่างก็หวังสวรรค์ชั้นต่างๆ หรือหวังเกิดเป็น
คนร่ำรวยมียศถาบรรดาศักดิ์ บางคนอาจหวังพระนิพพาน
ด้วยความเข้าใจผิดคิดว่าพระนิพพานเป็นสวรรค์ชั้น

เยี่ยมยอด ผู้หวังเกิดอีกย่อมเกิดแล้วเกิดเล่าไม่มีที่สิ้นสุด
ในทางตรงกันข้ามผู้มีปัญญาย่อมหน่ายในการเกิด ย่อม
เบื่อในการเกิด ย่อมหาหนทางที่จะดับภพดับชาติ แต่
หนทางนี้ยาวไกล ต้องอบรมเจริญปัญญาข้ามภพข้ามชาติ
เป็นจรรณกาลภาวณา และหนทางนี้มีเพียงทางเดียวเท่านั้น
คือการเจริญสติปัฏฐาน ขณะสติปัฏฐานเกิด ขณะนั้น
เป็นกิจของมรรคมรรค ๕ เพื่อไถ่ถอนความเป็นตน
เพื่อประจักษ์สภาพธรรมตามที่เป็นจริง หนทางที่จะเข้าถึง
พระนิพพานนี้ไม่มีทางลัด ไม่มีทางอื่น มีทางสายนี้
สายเดียว คือ สติปัฏฐานซึ่งเป็นมัชฌิมาปฏิปทา
(คำนี้ก็เคยเรียนมาแล้ว จำได้ไหมจ๊ะ)

อย่าลืมว่าเราทั้งเอ้และพีโซคดีที่มีโอกาสได้ฟัง
พระธรรมแท้ๆ เปรียบเหมือนได้ฟังธรรมจากพระโอรส
ของพระพุทธเจ้า ยิ่งเราเข้าใจพระอภิธรรมมากเท่าไร ก็ยิ่ง
ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ ยิ่งรู้สึกเคารพนอบน้อม
และอยากกราบแทบพระบาทเป็นอย่างยิ่ง พระธรรมสอง
ให้เห็นกิเลสในใจตน ผู้รู้ว่าตนมีกิเลส รู้จักกิเลสตามที่เป็น
จริงและมีปัญญาเห็นโทษของกิเลส ย่อมมี
โอกาสหลุดพ้นจากกิเลสเครื่องร้อยรัดทั้งหลายได้ใน
วันหนึ่งข้างหน้าอันยาวไกล โดยอบรมเจริญปัญญา

**ตามแนวทางที่ได้ทรงแสดงไว้คือสติปัฏฐานทาง
สายเอก** ซึ่งก็แปลได้ตรงตัวอยู่แล้วว่าเป็นทางสายเดียว
ไม่มีทางสายอื่นอีก

ส่วนผู้ที่คิดว่าตนนั้นดีแล้ว ตั้งใจทำงานอย่างดี
มีชีวิตสบายๆ ทำงานไป หาความสุขใส่ตัวไปวันๆ ไปช่วย
กิจกรรมสังคมบ้าง ช่วยเหลือคนพิการบ้าง ช่วยงานบุญ
ต่างๆ เช่น กฐิน ผ้าป่า ฝังลูกนิมิต ทำบุญตักบาตร ฯลฯ
บ้าง สรุปว่าบุญก็ทำแล้ว ทำดีก็ทำแล้ว พระธรรมนั้น
ไม่จำเป็นเพราะคิดว่าตนเองดีมากอยู่แล้ว จะต้องเสียเวลา
ไปศึกษาพระธรรมกันทำไม งานนี้คงไม่โทษใคร แล้วแต่
กรรมของแต่ละคน ก็เขาไม่อยาก ไม่มีศรัทธาในพระธรรม
ไม่มีใครช่วยใครได้จริงๆ เป็นอย่างไรบ้าง สติเกิดแล้ว
ใช้ไหม ? อย่าลืมว่าสติ (สติเจตสิก) เกิดกับกุศลจิต คือ
ในขณะที่ทำบุญทำทาน ขณะที่สำรวจตน พุทธดี ทำดี
หรือกายดี วาจาดี ก็ประพฤติดีนั้นแหละ และขณะอบรม
เจริญปัญญาเพื่อเข้าถึงความจริงที่ทรงตรัสรู้ซึ่งก็คือขณะที่
เราถามๆ ตอบๆ กันอยู่นี้แหละจ๊ะ (ถ้าเข้าใจ คำใน
วงเล็บนี้สำคัญมาก)

ตอนนี้ก็ ๐๓.๓๐ แล้ว ขอติดอริยสัจที่ ๓ - ๔
ไว้ก่อน

Good night

พี่หนู

๒๓/๐๙/๕๕

ป/ล. ไม่อยากบอกเลยว่าเมื่อสมัยก่อน (ก่อนนาน
แค่ไหนไม่รู้ รู้แต่ว่าต้องก่อนศึกษาอิทธิกรรมแน) พี่ก็สวดจะ
ชินบัญชรนะ ก็เชื่อเขาบอกนั่นปะไร อยากประสบความสำเร็จอะไรก็ให้พากเพียรสวดไปให้เกินอายุตนเอง ๑ จบ
นี้ถ้ายังมีความเห็นผิดอยู่คงสวดไม่ทันจบขาดใจตายเสีย
ก่อนเพราะตอนนี้จะต้องสวดตั้ง ๕๓ จบ เลิกสวดไปได้โล่ง
ใจไปเยอะ ไม่ได้บุญอะไรหรอกหากสวดเพราะหวังจะได้
สวดเพราะหวังจะเอา โลภะมาเต็มๆ ยังคิดว่าเป็นกุศลอีก
ถ้าจะเถียงว่าสวดเพื่อนึกถึงพระพุทธเจ้า นึกถึงทำไม ?
ถ้านึกถึงแล้วหวังจะขออะไรจากพระองค์หรือจะพูดให้ตรง
ก็คือให้พระองค์ให้ทำอย่างนั้นให้ อย่างนี้ให้ ถูกรหรือผิด
นึกถึงที่ถูกรก็ควรนึกด้วยความเคารพนอบน้อมและกตัญญู
ต่อพระองค์ซิจ๊ะ เคารพในพระธรรมที่ทรงตรัสรู้ด้วยการ

ศึกษาพระธรรมและน้อมนำพระธรรมมาประพฤติปฏิบัติตนตามที่ทรงสั่งสอนจริงๆ ทรงสอนให้เจริญกุศล สอนให้ละอกุศล ก็ต้องรู้ว่าหนทางเจริญกุศลมีอะไรบ้าง ต้องรู้ว่าอกุศลคืออะไร รู้จักตัวจริงหรือสภาพอันแท้จริงของอกุศลว่ามีกี่อย่างอะไรบ้าง รู้โทษของอกุศลอันแท้จริง และประพฤติตามธรรมที่ทรงแสดงหนทางไว้ซึ่งก็ล้วนเป็นบุญเป็นกุศลทั้งสิ้น อย่างนี้ถึงจะเป็นบุญจริงๆ โดยไม่ต้องเสียเวลาอยาก เสียเวลาคอย ทุกอย่างเกิดขึ้นเมื่อเหตุสมควรแก่ผล และเมื่อผลไม่ว่าจะเป็นผลที่ดีหรือร้ายก็ย่อมสมควรแก่เหตุ ดังนั้นเมื่อได้รับผลที่เกิดขึ้นก็ควรมีปัญญาสาวไปให้ถึงเหตุ ไม่ใช่ขณะที่ได้รับผลก็ไม่ว่าว่าเป็นผลขณะไหน เป็นเหตุขณะไหน ไม่รู้ทั้งในเหตุ ไม่รู้ทั้งในผล จะบอกจะกล่าวก็ไม่อยากฟัง ถ้าอย่างนั้นจะไปไหนก็ไปเถอะ ไม่อยากจะรู้อะไรสักอย่าง อยากจะเอาแต่บุญอย่างเดียว พี่ก็หมดปัญญาแล้ว ไปนอนจริงๆ แล้ว สวัสดิ์จะ

To พี่หนู

เอ้อ่านข้อความที่พี่หนูส่งมาแล้วนะคะ
แต่เอ้อยากให้พี่หนูช่วยอธิบายเกี่ยวกับโศดา-
ปัตติมรรค และอนาคามิมรรคให้เอได้เข้าใจ
เพิ่มขึ้นอีกหน่อยค่ะ ขอขอบคุณมากค่ะ

พี่หนูค่อยตอบเมลล์เอตอนที่พี่หนูว่างและ
ได้พักผ่อนเพียงพอแล้วนะคะ (เอรอได้ค่ะ) เอ
เป็นห่วง กลัวว่าพี่หนูจะไม่สบาย (สังเกตว่า
พี่หนูตอบตอนหลังเที่ยงคืนเป็นส่วนใหญ่)

เอ⁺

๒๕/๐๙/๔๕

คุณเอ๋

คำถามดีต้องรอคำตอบนานหน่อย เพราะงานยุ่งมาก บางคืนนอนเพียง ๒ - ๓ ชั่วโมง ก็ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าทำไมจึงมีงานมากขนาดนี้ หลายๆ งานยังไม่เรียบร้อยดี รู้สึกเหมือนเข็นครกขึ้นภูเขา เหนื่อยใจ เรื่องทางโลกมีแต่ความวุ่นวาย น่าเบื่อ หาความสงบที่แท้จริงไม่ได้ และไม่มีสาระอันแท้จริงเลย ยิ่งกันจริงกับลาภ ยศ สรรเสริญ ต่างคนต่างก็พากันลืมนั่นไปเลยว่าอีกไม่นานก็ต้องเดินทางไกลกันแล้ว จะต้องเปลี่ยนสภาพเปลี่ยนชาติกันแล้ว จะตายวันนี้หรือพรุ่งนี้ก็ไม่รู้ รู้อย่างเดียวว่าไม่อยากตาย และวันๆ มัวแต่คิดฟุ้งซ่านเรื่องอะไรต่อมิอะไรมากมาย แต่ไม่เคยคิดเลยว่าจะตาย ลืมเรื่องตายกันไปเลยก็ว่าได้ เลยหมกมุ่นมัวเมากับเรื่องลาภ ยศ สรรเสริญ สุข แต่เห็นผู้ที่หมกมุ่นมัวเมาทุกข์กันชะมัด ไม่เห็นสุขจริงๆ กันสักที เพราะ **ไม่รู้จักพอ** เรียกว่าถมเท่าไรไม่รู้จักเต็ม (เหมือนชื่อเพลง) ได้คืบจะเอาศอก ได้ศอกจะเอาเป็นกิโลเมตร เรียกว่าพอตะเกียกตะกายได้สมอยาก ก็อยากได้มากขึ้นไปอีกเรื่อยๆ ไม่รู้จักจบ ก็ทุกข์กันอยู่นั่นแล้ว เพราะโลภะตัวเดียวจริงๆ แต่ก็ช่างเขาเถอะนะ พวกอยากหาทุกข์ใส่ตัว จะทำอย่างไรได้ ระวังตัวเองไว้ให้ดีก็แล้วกัน (อันนี้ไม่ได้ว่าใคร

แต่ว่าตัวเอง เตือนตัวเองจะ) บางที่ยังเผลอบ้าไปกับเขา
ด้วยเลย ก็ทุกข์ทั้งเพ (ภาษาท้องถิ่นภาคใต้จะ แปลว่าทุกข์
ทั้งหมด ทุกข์ทั้งสิ้น หวังว่าแปลถูกนะ)

ความจริงที่ตอบคำถามเอ่ตั้งแต่เช้าวันอาทิตย์
พิมพ์ไปแล้วเครื่องมันลบข้อความที่พิมพ์ไปหมดเลย
มันขึ้นมาว่า illegal operation ว่าแล้วมันก็ไม่ยอมทำงาน
แถมลบสิ่งที่ได้พิมพ์ไปจนหมด ดูซิแม้แต่ computer
ยังอุตสาห่อนัดตาก็ อนัดตาในที่นี้ก็คือบังคับบัญชาไม่ได้
นะจ๊ะ แสดงว่าเอื่อยไม่ถึงเวลาที่จะได้ฟังธรรม ทำอย่างไร
ก็ไม่ได้ฟัง ไม่ได้อ่าน แต่ตอนนี้ถึงเวลาแล้ว (ถ้าเครื่องมัน
ไม่ทรยศ) ก่อนจะตอบคำถามที่ถามมาขอต่ออริยสัจที่ ๓
และ ๔ ที่ค้างไว้ก่อน

นิโรธสัจ ก็คือสภาพธรรมที่ปราศจากกิเลส สงบ
จากกิเลส ได้แก่ พระนิพพานซึ่งจะปรากฏเป็นอารมณ์ของ
โลกุตตรจิต นิพพานจึงไม่ใช่สถานที่ ไม่ใช่สวรค์ชั้นพิเศษ
ไม่มีใครอยู่ในพระนิพพาน พระนิพพานจึงเป็นนามธรรม
ที่ไม่ใช่จิต และไม่ใช่เจตสิก

จุดจิตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระอรหันต์
ทั้งหลายไม่เป็นเหตุให้จิตและเจตสิกเกิดสืบต่อทำกิจต่างๆ

อีกต่อไป เพราะกิเลสดับหมดแล้วด้วยอรหัตตมรรค เมื่อดับมานะการถือตน ดับโลภะความติดข้องในภพชาติ ดับอวิชชา ดับกิเลสได้ทั้งหมดแล้วจึงออกจากสังสารวัฏฏ์ได้ พ้นจากโลกได้ ไม่ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดเพื่อรับผลของการกระทำทั้งดีและชั่วของตนเองอีกต่อไป เมื่อเป็นพระอรหันต์แล้วการกระทำทุกอย่างเป็นกิริยาจิตซึ่งไม่เป็นเหตุให้เกิดผล คือ วิบากอีกต่อไป จึงเป็นกิริยาคือสักแต่ว่ากระทำเท่านั้น ที่จิตของท่านไม่มีกิเลสใดๆ ทั้งสิ้นนั้น เพราะรู้ความจริง รู้แจ้งอริยสัจธรรม รู้หนทางที่จะออกจากทุกข์ด้วยอริยมรรคมีองค์ ๘ ซึ่งเป็นมรรคสัจจนั้นเอง เมื่อเฝ้าศึกษามาพอสมควรแล้วก็สมควรที่จะรู้ว่ามีมรรคมีองค์ ๘ คือเจตสิกทั้ง ๘ ดวงที่เกิดขึ้นพร้อมกับโลกุตตรจิตเพื่อทำกิจปหานกิเลสชั้นต่างๆ ตามลำดับ โลกุตตรจิตเบื้องต้นซึ่งเป็นมรรคจิตขั้นต่ำที่สุด คือ โสตาปัตติมรรคจิต มีพระนิพพานเป็นอารมณ์ โดยประจักษ์ลักษณะพระนิพพาน จึงทำกิจปหานความเห็นผิดว่ามีตัวตน หมดความลังเลสงสัยในสภาพธรรม หมดความสงสัยในพระพุทธรเจ้าพระธรรม และพระอริยสงฆ์

ขออธิบายเพิ่มในส่วนของเจตสิกทั้ง ๘ ได้แก่ ปัญญาเจตสิก (สัมมาทิฏฐิ) วิรตีเจตสิก ๓ (สัมมาวาจาเจตสิก

สัมมากัมมันตเจตสิก สัมมาอาชีวเจตสิก) วิริยเจตสิก
(สัมมาวายามะ) วิตกเจตสิก (สัมมาสังกัปปะ) สติเจตสิก
(สัมมาสติ) เอกัคคตาเจตสิก (สัมมาสมาธิ) เป็นอย่างไรบ้าง
คุณๆ ไซ้ใหม่จะ

ขณะที่โลกุตตรกุศลคือมรรคจิตเกิด เจตสิกทั้ง
๘ นี้ต้องเกิดพร้อมกันเพื่อปหานกิเลสจนไม่เหลือเชื้อ
อีกเลย นั่นคือปหานจนถึงอนุสัยกิเลส แต่ก่อนที่
มรรคจิตและผลจิตซึ่งเป็นโลกุตตรจิตจะเกิดได้
ต้องมีปัญญาอย่างมาก เป็นปัญญาที่สมบูรณ์มั่นคง
ซึ่งเกิดจากการได้ฟังธรรมที่ตรงตามธรรม ได้พบผู้ที่มี
ความเห็นถูก ได้สนทนาธรรมสอบถามธรรมเพื่อ
ปรุ้งแต่งปัญญาเครื่องตรัสรู้เพื่อละคลายความเห็นผิด
ละคลายความไม่รู้ และรู้หนทางที่ถูกต้องที่จะอบรม
เจริญปัญญาให้ได้ประจักษ์ลักษณะของสภาพธรรม
ตามที่เป็นจริง หนทางนั้นคือสติปัฏฐาน ซึ่งจะต้อง
เกิดขึ้นเองตามเหตุปัจจัย ไม่มีใครบังคับให้สติปัฏฐาน
เกิดได้ ถ้าบังคับหรือจงใจก็ไม่ถูกต้องตามความเป็น
อนัตตาอีก ทุกอย่างเกิดจากเหตุ จึงต้องเจริญเหตุ
คือความรู้เรื่องลักษณะของรูปธรรม นามธรรม และ
พิจารณาสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นปรากฏทางทวารต่างๆ เพื่อรู้ใน

ลักษณะของสภาพธรรมที่ไม่ใช่ตัวตน รู้ว่าธรรมคือธรรม ธรรมคือสิ่งที่มีจริง ไม่ใช่เฉพาะสิ่งที่ดีเท่านั้นจึงจะเป็นธรรม แม้สิ่งที่ไม่ดีก็เป็นธรรมเพราะเกิดปรากฏและมีจริง แต่เป็น ธรรมประเภทอกุศลธรรม ต้องรู้อกุศลของตนตามที่เป็นจริงเพื่อละคลาย และรู้จักกุศลเพื่อเจริญกุศลเพิ่มขึ้น และเจริญปัญญา เพื่อละแม้ความติดข้องในกุศล นี่คือนหนทางอบรมเจริญปัญญาตามที่พระศาสดาทรงแสดง

ขณะที่สติปัฏฐานเกิดก็คือขณะที่เจตสิก ๕ ดวง คือ ปัญญาเจตสิก วิริยเจตสิก เอกัคคตาเจตสิก วิตกเจตสิก เกิดร่วมกับสติ (สติเจตสิก) ในขณะที่ระลึกรู้ลักษณะของ รูปธรรมหรือนามธรรมที่เกิดขึ้นทางทวารต่างๆ (ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) ค่อยๆ เข้าใจถูกต้องขึ้นว่าเป็นเพียงธรรม แต่ละชนิดที่เกิดขึ้นปรากฏและดับไปอย่างรวดเร็ว ปราศจากความเป็นตัวตนโดยสิ้นเชิง ยากไปหรือเปล่าที่จะ

ทั้งหมดก็เพื่อจะบอกว่าหนทางสายตรงสายเดียว ที่จะรู้แจ้งลักษณะของพระนิพพานคือ การเจริญสติปัฏฐาน ซึ่งเป็นปัจจัยให้เกิดวิปัสสนาญาณขั้นต่างๆ แล้วจึงจะเกิดมรรคจิตซึ่งเป็นโลกุตตรกุศลจิต ที่ทำให้ข้ามพ้นจากความ เป็นปุถุชนสู่ความเป็นพระอริยบุคคลขั้นต่างๆ ตาม

ลำดับตามความสมบูรณ์ของปัญญาที่สามารถดับกิเลสได้
ดังนี้

พระโสดาบัน คือพระอริยบุคคลผู้ที่ได้อบรม
เจริญปัญญาจนสมบูรณ์ถึงขั้นที่ตรัสรู้หรือริยสัจจธรรม โดย
โสดาปัตติมารคเกิดขึ้นทำกิจ

- ละหรือปหานสักกายทิฏฐิ คือ ดับความเห็นผิด
ว่ามีตัวตนเป็นสมุจเฉท (ไม่เกิดอีกเลย)

- ละหรือปหานวิจิกิจฉา คือ ดับความลังเลสงสัย
ในสภาวะธรรม เพราะได้ประจักษ์ชัดในลักษณะของสภาพ
ธรรมตามที่เป็นจริงแล้ว

- ละหรือปหานสีลัพพตปรามาส คือ ดับการ
ยึดถือข้อปฏิบัติต่างๆ ที่ไม่ถูกต้อง เช่น ไปนั่งทำสมาธิ
โดยไม่มีปัญญาเกิดร่วมด้วย และเข้าใจผิดคิดว่าเมื่อ
นั่งสมาธิไปสักระยะหนึ่งปัญญาก็จะเกิดขึ้นเอง เป็นต้น

- ละอิสสา (ความริษยา) และมัจฉริยะ (ความ
ตระหนี่) พร้อมกันในขณะนั้นด้วย เมื่อโสดาปัตติมคคจิต
ดับไปแล้ว โสดาปัตติผลจิตซึ่งมีพระนิพพานเป็นอารมณ์
ก็เกิดสืบต่อทันที จากนั้นพระโสดาบันบุคคลก็อบรมเจริญ
ปัญญาสู่ความเป็นพระสกทาคามีต่อไป

พระสกทาคามี คือ พระอริยบุคคลชั้นที่ ๒ ที่ปัญญาเจริญสมบูรณ์ถึงกาลที่โลกุตตรปัญญาขั้นสกทาคามีมรรคเกิดขึ้นทำกิจปหาน (ดับ) กิเลสคือราคะ โทสะ โมหะ อย่างหายาบ เมื่อได้ประจักษ์อริยสัจจ์ และมีพระนิพพานเป็นอารมณ์

พระอนาคามีบุคคล เป็นพระอริยบุคคลชั้นที่ ๓ ซึ่งดับกิเลสคือ กามราคานุสัย และปฏิฆานุสัย เป็นสมุจเฉทด้วยอนาคามีมรรค ในขณะที่มีพระนิพพานเป็นอารมณ์

พระอรหันต์ เป็นพระอริยบุคคลชั้นสุดท้าย โดยอรหัตตมรรคทำกิจปหานมานานุสัย (ความถือตน) ภวราคานุสัย (ความติดข้องในภพไม่ว่าจะเป็นภพใดๆ ทุกภพ) และอวิชชา หมดเชื้อของกิเลสโดยสิ้นเชิงแล้ว ไม่ต้องเกิดอีกต่อไปแล้ว ดับภพดับชาติโดยสิ้นเชิงบริบูรณ์แล้ว หมดสิ้นทั้งที่ความมีตัวตน หมดสิ้นทั้งที่ทั้งกิเลส และทุกข์ทั้งหลาย เพราะเมื่อจุติคือปรินิพพานแล้ว ก็ไม่มีการเกิดอีกต่อไป (ยากชะมัด) แต่ไม่ใช่เราแน่ๆ ที่จะไม่ต้องกลับมาเกิดอีก เฮ้อ...อย่างเรานี้อีกก็หมีนชาติ อีกก็แสนชาติก็ไม่รู้จึงจะมีโอกาสประกาศว่าชาติสิ้นแล้วนะ ที่แน่ๆ คือตายแล้วก็ต้องเกิดอีก ต้องเวียนเกิดเวียนตายกัน

ไม่รู้จบ เพราะไม่เคยคิดที่จะไม่เกิด ไม่เคยหน่ายใน
การเกิด ไม่เคยหน่ายในความเป็น จะไปเกิดที่ไหนกัน
ก็ไม่รู้ กิเลสเต็มพิกัดเต็มอัตราแบบนี้ ยังละอะไร (กิเลส)
ไม่ได้เลยสักอย่างเดียว มีปัญญาขั้นเตรียมอนุบาล กิเลส
ไม่กลัวหรอกเพราะมันมีพรรคพวกอยู่เต็มทั้งโลภะ โทสะ
โมหะ และก็ยังมีความ (ความถือตัว) ทิฏฐิ (ความเห็นผิด)
วิจิกิจฉา (ความลังเลสงสัย) อหิริกะ (ความไม่ละอาย
ไม่อายเสียอย่าง ทำอะไรก็ได้ จริงไหม ?) อุทธัจจะ
(ความฟุ้งซ่าน ก็ฟุ้งซ่านอยู่ทุกวันอีกเหมือนกัน) อิจฉา
มัจฉริยะ (ขี้เหนียว) และอื่นๆ อีกมากมาย โอ้ย...จားใน
ไม่ไหวแล้ว สรุปว่ากิเลส (ของปุถุชนอย่างเราๆ ท่านๆ)
มีมากเหลือเกิน ปัญญามีอยู่นิดเดียว (หรือไม่มีเลย)
สู้ (กิเลส) ไม่ไหว ประเดี๋ยวก็ตกอยู่ในอำนาจของโลภะ
(อีกแล้ว) ประเดี๋ยวก็โทสะ (อีกแล้ว) และตกอยู่นานกว่า
จะมีสติเจริญกุศลบ้างเล็กๆ น้อยๆ เรียกว่าอกุศลจิตเกิด
เป็นประจำทุกคำเช้า เกิดอยู่แทบจะตลอดเวลา แปลก
แต่จริงคือไม่เคยรู้เลยว่าจิตเป็นอกุศลแล้ว และยินดี
ติดข้องพอใจในอกุศล (โลภะ) อีกต่างหาก ชาติหน้าจะพ้น
นรกไหมนี้ ? แต่ก็เอาเถอะ จะอีกกี่หมื่นกี่แสนชาติกว่า
จะได้ประกาศว่าชาติสิ้นแล้วกับเขาบ้างก็ตามที่ ก็ยังดีกว่า

ผู้ที่ไม่มีโอกาสจะสิ้นชาติเลย ต้องเกิดแล้วเกิดอีกอยู่นั่นแล้ว
ไม่มีทางออกไปจากสังสารวัฏนี้ได้เลย ซึ่งได้แก่ผู้ไม่สนใจ
ศึกษาพระธรรมเพื่อที่จะรู้ความจริง เพื่อรู้จักโลกตามที่เป็นจริง
เพื่อออกจากโลกได้ และผู้ที่ยังมีความเข้าใจผิด
ในหนทางข้อปฏิบัติต่างๆ ซึ่งไม่ว่าจะพากเพียรปฏิบัติ
อย่างไรก็ไร้ผล หากหวังผลคือพระนิพพาน พี่มั่นใจว่าเรา
มาถูกทางแล้ว ได้พบหนทางที่ถูกต้องแล้ว ตอบคำถาม
ครบถ้วนนะจ๊ะ เด็กหลงทาง

อย่าลืมฟังรายการวิทยุของท่านอาจารย์ด้วย
และวันเสาร์หน้ามีสนทนาธรรมที่บ้านคุณหญิงณพรัตน์
สนธิวงศ์ ที่เมืองทอง ๑ ไม่แน่ว่าเคยพาเฮ้ไปหรือยัง
ว่างหรือเปล่า ถ้าว่างจะไปด้วยไหม ? หรือจะไปวันอาทิตย์
ก็ได้ถ้าสะดวก มีสนทนาธรรมที่มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่
พระพุทธศาสนา ที่บุคคโล ไกลหน่อยสำหรับพี่ แต่ถ้า
อยากจะไปก็นัดกันได้เลย

Good night จ๊ะ

พี่หนู

๓๐ ก.ย. ๔๕

ขอเพิ่มเติมว่าหนทางหรือข้อปฏิบัติเพื่อเข้าถึงพระนิพพานนี้ไม่สามารถเป็นไปได้เลยหากขาดปัญญา คือ ความรู้ในเรื่องของสภาพธรรมตามที่เป็นจริง เพื่อประจักษ์ความจริงว่าแท้จริงแล้วไม่มีคน ไม่มีสัตว์ ไม่มีอะไรเลย มีแต่สภาพธรรมล้วนๆ ที่เกิดขึ้นด้วยปัจจัยปรุงแต่งต่างๆ แต่ด้วยความโง่ ความไม่รู้ จึงหลงยึดถือสภาพธรรมต่างๆ ที่ประชุมรวมกันเกิดขึ้นทำกิจของตนๆ เช่น โลภะก็ทำหน้าที่ของโลภะคือติดข้องต้องการ โทสะก็ทำกิจของโทสะ คือ ขุ่นข้อง รำคาญใจ หงุดหงิด ไม่พอใจ คับแค้นใจ โกรธ พยาบาท ฯลฯ ว่าเป็นเรา เป็นเขา เป็นตัวตน แท้ที่จริงแล้วก็เพียงรูปธรรมบ้าง นามธรรมบ้างแต่ละชนิดที่เกิดขึ้นและดับไปอยู่ตลอดเวลา เกิดเพราะมีเหตุให้เกิด(อวิชชาเป็นแดนเกิด) เมื่อเกิดแล้วก็ดับไปอย่างรวดเร็ว แล้วก็เกิดขึ้นใหม่อีก เกิดๆ ดับๆ อยู่เช่นนี้ คนโง่ทั้งหลาย (รวมทั้งพี่ด้วย) จึงหลงยึดถือในสิ่งที่เกิดๆ ดับๆ ว่าเป็นตัวตนที่เที่ยงแท้ เป็นสุข เป็นสิ่งที่สวยงาม ในขณะที่พระอริยเจ้าทั้งหลายท่านประจักษ์ความจริงว่า ‘ตัวตน’ นั้นไม่มี มีแต่สภาพธรรม ไม่มีสิ่งใดสวยงามจริงๆ เลย มีแต่สิ่งปฏิญูล และสภาพธรรมนั้นก็แปรปรวนไม่เที่ยงเพราะเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และ

ดับไปอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา ไม่มีใครสามารถบังคับ
บัญชาสภาพธรรมใดๆ ได้เลย นั่นคืออนิจจัง ทุกขัง
อนัตตา ที่เรารู้จักว่าเป็นไตรลักษณ์นั่นเอง นี่คือลักษณะ
(สามัญญลักษณะ) อันแท้จริงของสภาพธรรม หรือสิ่งที่มี
ปัจจัยปรุงแต่ง ให้เกิดขึ้น จึงเกิดขึ้นได้ ดังนั้นแม้ที่คิดว่า
เป็นเอ่ หรือเป็นพี่ หรือเป็นใครๆ ก็เป็นเพียงธรรมที่ประชุม
รวมกัน ได้แก่ขันธทั้ง ๕ (หรืออีกนัยหนึ่งคือ รูปธรรม
และนามธรรมต่างๆ) และเราผู้ไม่รู้ความจริงทั้งหลายก็ยึด
ไว้ด้วยความที่เข้าใจผิดมาช้านานว่าเป็นตัวตน คน สัตว์

ก็สมควรที่จะเข้าใจได้ยาก หรือยากจะเข้าใจ ยาก
จะรู้ได้ เพราะการจะประจักษ์ชัดในความจริงไม่ใช่สิ่งที่
สามารถเข้าถึงได้โดยง่ายเลย เพราะความที่เรามีความ
ไม่รู้และมีความเห็นผิด ที่ว่าเห็นผิดก็คือผิดจากความ
เป็นจริง เป็นความรู้ผิด เห็นผิด เข้าใจผิดและจำผิด
ที่สะสมไว้ช้านานข้ามภพข้ามชาติ เรียกว่านันทิชาติ
ไม่ถ้วน คือเนิ่นนานมามากแล้วในสังสารวัฏฏ์ และ
สภาพธรรมเองก็ละเอียดลึกซึ้ง และลุ่มลึก ยากจะรู้
ยากจะเห็นจริงๆ ทุกวันนี้พี่เองก็เพียงเข้าใจโดยพยัญชนะ
โดยอรรถ แต่สภาพธรรมตามความเป็นจริงนั้นก็ยัง
ไม่ปรากฏ เพราะไม่ใช่เรื่องง่าย ปัญญาขั้นฟังยังไม่พอ ปัญญา

ขั้นพิจารณาก็ยังไม่เพียงพอที่จะให้สภาพธรรมปรากฏ
ต้องเป็นปัญญาขั้นภาวนาคือขณะที่สติปัญญานเกิด
ขณะนั้นปัญญาจะค่อยๆ รู้ลักษณะของรูปธรรม และ
นามธรรมที่แยกขาดจากกัน และไม่ใช่เป็นเราที่คิดเรื่อง
สติปัญญาน เพราะขณะสติปัญญานเกิดนั้นไม่มีเรา
แทรกอยู่ที่ใดเลย มีแต่สติและปัญญาซึ่งเป็น
นามธรรมล้วนๆ ที่ระลึกรู้ลักษณะของรูปและนาม
ขณะที่กำลังปรากฏ ก็รู้แค่นี้แหละจะ ซึ่งก็เป็นเพียง
ความรู้ขั้นฟัง ขึ้นเข้าใจตาม และพิจารณาเห็นจริงตาม
เหตุและผล แต่พืเองก็ยังไม่ได้เต็มปากว่าสติปัญญาน
เกิดแล้ว หรือยังไม่เคยเกิดเลย ยังมัวๆ สลัวๆ อยู่
ความจริงเป็นอย่างนี้กับบอกอย่างนี้แหละ ที่อยากจะบอก
อีกอย่างหนึ่งเพื่อกันความเข้าใจผิด คือ ภาวนา

ภาวนา คือ การอบรมให้มีในสิ่งที่ไม่เคยมี คือ
การเจริญขึ้นของปัญญา ภาวนาไม่ใช่การไปนั่งหลับตา
ท่องบ่นสวดอะไรต่อมิอะไรโดยไม่มีปัญญาที่จะรู้
ความจริงอะไรเลย จะศึกษาพระปัญญาคุณโดยไม่มี
ปัญญา หรือไม่รู้ว่าปัญญาควรจะรู้อะไร จะถึงไหม
...พระนิพพานนะ ? ไม่ใช่ฐานะ ไม่ใช่โอกาสที่จะเป็นไป
ได้เลย

ภาวนาซึ่งเป็นการอบรมเจริญปัญญานั้นเป็น
จิรกาลภาวนา (อ่านว่า จิ - ระ - กา - ละ - ภา - วะ - นา)
คือเป็นการอบรมเจริญปัญญาที่แสนยาวนานข้ามภพ
ข้ามชาติ กว่าปัญญาจะสามารถประจักษ์ในสภาวะธรรม
ตามที่เป็นจริงจนสามารถคลายความติดข้องในตน
คลายความติดข้องพอใจในสิ่งต่างๆ ที่น่ารักน่าพอใจ
คลายโทสะ คลายโมหะ คลายความติดข้องในภพคือ
การเกิดได้ และนี่คือความจริงที่ควรรู้ใช่หรือไม่ นี่คือ
ความจริงที่ควรละ (ละความติดข้อง) ใช่หรือไม่ นี่คือ
ความจริงว่าปัญญาของเรายังอ่อนมาก ๆ แต่เราได้
มาแล้วในหนทางหรือข้อปฏิบัติที่พระพุทธองค์
ทรงเกื้อกูลอนุเคราะห์แนะนำ มาเพราะเชื่อใน
พระปัญญาตรัสรู้ มาเพราะมีศรัทธาอันมั่นคง
มาเพราะได้กระทำบุญ คือ ความเห็นที่ถูกต้องไว้แล้ว
แต่หนหลัง เมื่อปัญญาเจริญจากการฟัง การสนทนา
การนั่งพิจารณา ไตร่ตรองบ่อยๆ เนื่องจาก วันหนึ่งข้างหน้า
อาจจะเป็นปีหน้า หรือภพหน้า หรือจะต้องตายแล้วเกิดไป
อีกสักกี่พันกี่หมื่นก็แสนชาติก็ตาม สติปัญญานย่อมเกิด
เมื่อเหตุได้เจริญไว้เพียงพอแล้ว ไม่มีใครยับยั้งการเกิด
สติปัญญาได้ หากสติและสัมปชัญญะสมบูรณ์พร้อมแล้ว

วิปัสสนาญาณซึ่งเป็นปัญญาขั้นสูงขึ้นไปอีกก็เกิดได้เมื่อเหตุถึงพร้อมคือรู้ทั่วแล้ว มรรคจิต ผลจิต ก็เช่นกัน

เมื่อปัญญาเจริญถึงขั้นใด ก็รู้ตามความเป็นจริงขั้นนั้น ไม่ต้องคอยถามใครว่าเป็นอย่างไร เมื่อปัญญาขั้นโสดาปัตติมรรคเกิด ก็รู้ว่าบรรลुความเป็นพระโสดาบันข้ามพ้นความเป็นปุถุชนแล้ว ไม่หวนกลับมาเป็นปุถุชนอีก และรู้ถูกต้องตามความเป็นจริงว่าเป็นพระโสดาบันบุคคล ไม่ใช่พระสกทาคามีหรือพระอนาคามีบุคคล

เมื่อเป็นพระสกทาคามีก็รู้ว่าเป็นพระสกทาคามี ยังไม่ได้เป็นพระอนาคามีหรือพระอรหันต์

เมื่อเป็นพระอนาคามีก็รู้ชัดว่ายังไม่ได้เป็นพระอรหันต์

เมื่อบรรลุพระอรหัตต์ถึงความเป็นพระอรหันต์ ก็รู้ว่าชาติสิ้นแล้ว ภพใหม่มิได้มีอีกต่อไป เพราะจิตหลุดพ้นแล้วจากกิเลสเครื่องร้อยรัด (ให้ติดข้องในภพ) ทั้งปวง ไม่กลับมาเวียนว่ายตายเกิดในภพใดๆ อีกแล้ว ถึงฝั่งอันสงบบวิเศษยิ่งแล้วคือพระนิพพาน

ถ้าเอามีโอกาสอ่านพระไตรปิฎกจะทราบว่าพระอรหันต์สาวกทั้งหลายท่านอบรมเจริญปัญญามาเป็น

แสนๆ กับ กับหนึ่งก็เป็นเวลาที่แสนยาวนาน คือ เปรียบ
ระยะเวลาของ ๑ กับ ว่าเหมือนกับการที่เราเอาผ้าเนื้อ
ละเอียดชั้นดีมาปิดภูเขาหินแท่งทึบ ซึ่งกว้าง ๑ โยชน์
ยาว ๑ โยชน์ สูง ๑ โยชน์ โดย ๑๐๐ ปี ก็ปิดเพียง ๑ ครั้ง
ปิดไป ๑ ครั้ง ทุกๆ ร้อยปีจนภูเขานั้นหมดไป...คือ
ราบเรียบเสมอแผ่นดิน ก็ยังนับว่าเร็วกว่า กับหนึ่ง คือนาน
มากขนาดนั้นแล้วก็ยังไม่หมดระยะเวลาของ ๑ กับ รู้แล้ว
ก็ เฮ้อ... เลิกคิดว่าเมื่อไรปัญญาจะเจริญดีกว่า จริงๆ แล้ว
ทุกครั้งที่ได้ฟังธรรมแล้วมีความเข้าใจที่ถูกต้องเพิ่มขึ้นก็เป็น
การสะสมปัญญานั้นแหละ เราฟังได้ฟัง เข้ามาได้แค่นี้ก็
ดีใจแล้ว ชาตินี้ นับว่าคุ้มแล้วที่เกิดมาได้มีโอกาสพบ
พระสัทธรรมอันแท้จริง เรารู้แก่ใจจริงๆ ว่าเราได้ฟังธรรม
ของพระพุทธองค์แล้ว ลุ่มลึก ลึกซึ้ง แสนยากเช่นนี้เอง
แสนวิเศษเช่นนี้เอง แสนบริสุทธิ์อย่างนี้เอง

ห้ามความอยากคงห้ามไม่ได้ แต่ให้รู้ความจริงว่า
ความอยาก ความหวังทั้งหลายนั้นไม่ใช่หนทาง ไม่ใช่
ข้อปฏิบัติที่จะทำให้เข้าใจหรือเข้าถึงธรรมอันสงบกิเลส
แต่แม้ความอยากก็เป็นอารมณ์ของสติปัญญานี้ได้หากมี
ความรู้ความเข้าใจในหนทางคือข้อปฏิบัติที่ถูกต้อง คือ
เมื่อสติเกิดระลึกรู้ในลักษณะอาการอยากซึ่งเป็นลักษณะ

ของโลกะนั้นเอง เพราะอาการของโลกะก็คือติดข้อง
ผูกพัน ต้องการที่จะยึดเอาไว้ ซึ่งก็ไม่ใช่เรา ไม่มีเราที่มี
ความอยาก มีแต่ความอยากล้วนๆ ซึ่งเป็นโลกะ เป็น
นามธรรม เป็นอกุศลธรรมที่ยังนอนเนื่องอยู่ในจิตทุกขณะ
เพราะไม่มีใครสามารถปราบอกุศลใดๆ ได้นอกจากปัญญา
และต้องเป็นปัญญาขั้นมรรคจิตจึงจะดับหรือปราบกิเลสได้
เพราะอวิชชาคือการไม่รู้จักสภาพธรรมตามที่เป็นจริง
จึงหลงยึดถือสภาพธรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามเหตุปัจจัยว่า
เป็นเรา เราหลงมานาน และก็จะหลงต่อไปอีกนาน
แสนนานหากไม่มีปัญญาที่จะรู้ ที่จะพิสูจน์ความจริง
ตามหนทางที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงไว้ซึ่งได้แก่
การอบรมเจริญปัญญาไปทีละเล็กละน้อยด้วยการ
ศึกษาพระอภิธรรม เพื่อละคลายความไม่รู้ จน
ปัญญาสามารถรู้ลักษณะของสภาวะธรรมตามที่เป็น
จริงโดยการเจริญสติปัฏฐาน ซึ่งเป็นการอบรมเจริญ
ให้เกิดวิปัสสนาญาณ ซึ่งเป็นหนทางเดียวที่จะเข้าถึง
อริยมรรค เป็นหนทางที่จะดับกิเลสเพื่อบรรลุ
เป้าหมายอันสูงสุดคือเมื่อมีพระนิพพานเป็นอารมณ์
ซึ่งกว่าจะพ้นจากกิเลสได้ก็ต้องรู้จักกิเลสของตัวเอง
ตามที่เป็นจริง กิเลสด่านแรกที่ต้องละได้ก่อนคือ

ความเห็นผิดว่ามีตัวตนหรือสักกายทิฏฐินั่นเอง หากยังละความเห็นผิดว่ามีตัวตน คน สัตว์ไม่ได้ ก็อย่าหวังว่าจะละกิเลสอื่นๆ เช่นโลภะหรือโทสะได้ (พูดแล้วพูดอีก) เพราะที่มีโลภะ โทสะ ก็เพราะมีตน จริงไหมจะ หากรู้จริงว่าตนนั้นไม่มี จะอยากได้อะไรก็ไปเพื่ออะไร จะโกรธไปทำไม จริงไหม ? แต่เพราะมีความเห็นผิดว่ามีเรา ยังเห็นว่ามีเราจริงๆ อยู่ทั้งแท่ง ยังไม่มีความรู้มากพอที่จะคลายความเห็นผิด ก็ไม่มีทางจะละกิเลสใดๆ ได้ อย่างดีก็แค่ข่มไว้ชั่วคราวชั่วครว เมื่อใดที่ปัญญาเจริญจนรู้จักหน้าที่แท้จริงของกิเลส รู้ว่ายังมีกิเลส และอบรมเจริญปัญญาเพื่อวันหนึ่งข้างหน้าปัญญาก็จะเจริญสมบูรณ์จนดับกิเลสได้จริงๆ ดีกว่าเข้าใจผิดว่าไม่มีกิเลส หรือคิดว่าหมดกิเลสแล้ว หากใครมีโอกาสได้ศึกษาพระอภิธรรมซึ่งเป็นพระปัญญาตรัสรู้แล้ว จะทราบดีว่ากิเลสนั้นมีกำลังมากมายนานกาล ไม่ควรประมาทกิเลส ไม่ควรเห็นว่ากิเลสเล็กๆ น้อยๆ ไม่น่าจะเป็นอะไร โกงนิดๆ ทุจริตหน่อยๆ ไม่น่าจะเป็นอะไร บอกได้เลยว่าไม่ดีแน่เพราะเป็นการสะสมกิเลสสะสมบาปอกุศล ซึ่งจะต้องให้ผลเป็นทุกข์เป็นโทษในภายหน้าแน่นอน

จะเห็นว่าการเป็นบรรลุมรรคผลเป็นพระอริยบุคคล
ระดับต่างๆ นั้นไม่ใช่สิ่งที่เป็นไปได้โดยง่ายเลย แต่ใน
สมัยนี้ดูจะบรรลุกันง่าย ๆ จึงมีข่าวพระอรหันต์ที่นั่นที่นี้
ให้ตื่นเต้นกันบ่อย ๆ แล้วไม่นานพระอรหันต์ก็หอบเงินที่
ญาติโยม (รวมทั้งพี่) บริจาคไปใช้ชีวิตหรูหราที่ต่างประเทศ
หน้าตาเฉย เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้ สมัยพุทธกาล
พระพุทธเจ้าทรงพยากรณ์การบรรลุมรรคผลของพระ-
อริยสาวก แต่สมัยนี้เราพยากรณ์กันเอง คาดเดาหรือแต่งตั้ง
กันเอง จึงก็ต้องผิดหวังอยู่ร่ำไป แล้วจะโทษใคร ? เพราะเรา
ไม่มีปัญญาเป็นของตนเองจึงไม่รู้หนทางหรือเหตุอันแท้จริง
ที่จะทำให้สิ้นกิเลสว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เพราะเราไม่มี
พระธรรมเป็นสรณะ จึงคิดหรือคาดเดากันเอาเอง และเชื่อ
เอาเองอีกเช่นกันว่าใช่ว่าถูก ในสิ่งที่ไม่ถูกและเป็นไปไม่ได้
เรามักเชื่ออะไรกันง่าย ๆ ไม่สนใจหาเหตุผลกัน เราดู
จะเชื่อทุกอย่างเว้นเชื่อในพระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
ยุคนี้ก็เป็นยุคเสื่อมตามที่พระพุทธองค์ได้ทรงพยากรณ์ไว้
เห็นไหมจ๊ะ พระออกมาเรียกร้อง เป็นไปได้อย่างไรก็ไม่รู้
ฟังข่าวแล้วหดหู่ใจจริง ๆ สมณแปลว่าผู้สงบ แล้วที่ทำอยู่
นั้นแปลว่าอะไร สงบหรือเปล่า ? อ้าว นี่ก็กิเลสอีก มาอีก
แล้วคุณโทษะเจ้าเก่า ก็เป็นเสียอย่างนี้ จะรอดนรกไหมนี่

แต่ถ้าพี่ไม่รอด คนที่แอบอ้างพระศาสนาหากินและยังเป็น
หนัก่อนข้าวชาวบ้านอยู่นะ อย่าหวังเสียให้ยากเลยว่า
จะพ้นนรก อ้อ...คนที่มัวเมาอยู่ในยศถาบรรดาศักดิ์และ
กินตามน้ำ หรือกินได้น้ำ หรือกินบ้านกินเมืองอย่างออก
หน้าออกตา โกงได้โกงดี โกงอย่างไรหลักฐานหรือ
มีหลักฐานแต่เอาผิดไม่ได้เพราะมีบุญเก่าเยอะ นี่ก็อีก
เหมือนกัน รักษาชีวิตไว้ให้ดีเถอะ อย่าได้ตายเลยทีเดียว
พ่อคุณ ตายเมื่อไรก็มีนรกเป็นที่อาศัยต่อจากภพนี้แน่นอน
นี่ไม่ได้แซ่ แต่บอกความจริงตามที่พระพุทธองค์ทรงแสดง
ไปหาอ่านได้จากพระไตรปิฎกเลยทีเดียว ไม่ได้มุสาเลย
งานนี้

นี่ๆ แล้ว ก็แปลกนะ บุญอะไรชักนำให้เธอได้มา
ทำงานกับพี่ แล้วก็ได้มาคุยธรรมกันตอนที่เธอกำลังจะไป
เรียนต่อ คงต้องเป็นบุญเก่าของเราแท้ๆ ทำให้ได้เข้าใจใน
สิ่งที่ถูกต้อง และมีพระพุทธเจ้า มีพระธรรม มีพระอริยสงฆ์
เป็นสรณะ (ที่พึ่ง) อย่างแท้จริง

พี่ขออนุโมทนาในคำถามทุกๆ คำถามของเอ
ตอนนี้ก็ใกล้จะตีสี่แล้ว Good night...จ๊ะ

พี่หนู

‘ผู้คัดค้านพระอภิธรรมชื่อว่า ทำลายชินจักร
บุคคลเมื่อคัดค้านพระอภิธรรม
ชื่อว่า ย่อมให้การประหารในชินจักรนี้
ย่อมคัดค้านพระสัพพัญญุตญาณ
ย่อมหมิ่นเวสาร์ชญาณของพระศาสดา
ย่อมขัดแย้งบริษัท ผู้ต้องการฟัง
ย่อมผูกเครื่องกั้นอริยมรรค’

พระพุทธพจน์

ท่านผู้มีความสำคัญในนามรูป อันเป็นของ
มิใช่ตนว่าเป็นตน จงดูโลกพร้อมทั้งเทวโลก ผู้ยึดมั่น
แล้วในนามรูป ซึ่งสำคัญนามรูปนี้ว่าเป็นของจริง

ก็ชนทั้งหลายย่อมสำคัญ (นามรูป) ด้วย
อาการใดๆ นามรูปนั้นย่อมเป็นอย่างอื่นไปจาก
อาการที่เขาสำคัญนั้น นามรูปของผู้นั้นแลเป็น
ของเท็จ เพราะนามรูปมีความสูญสิ้นเป็นธรรมดา

นิพพานมีความไม่สูญสิ้นเป็นธรรมดา
พระอริยเจ้าทั้งหลายรู้นิพพานนั้นโดยความเป็นจริง
พระอริยเจ้าทั้งหลายเป็นผู้หายหิว ดับรอบแล้ว
เพราะตรัสรู้ของจริง

รูป เสียง กลิ่น รส ผัสสะ และธรรมารมณ์
ล้วนน่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ มีประมาณเท่าใด
โลกกล่าวว่ามียอยู่ อารมณ์ ๖ อย่างเหล่านี้ โลก

พร้อมทั้งเทวโลกสมมติกันว่าเป็นสุข แต่ว่าธรรมที่ดับ
อารมณ์ ๖ อย่างนี้ คนเหล่านั้นสมมติกันว่าเป็นทุกข์
ความดับแห่งเบญจขันธ์ พระอริยเจ้าทั้งหลาย
เห็นว่าเป็นสุข ความเห็นขัดแย้งกันกับโลกทั้งปวงนี้
ย่อมมีแก่บัณฑิตทั้งหลายผู้เห็นอยู่

คนเหล่านี้กล่าววัตถุคามไศโดยความเป็นสุข
พระอริยเจ้าทั้งหลายกล่าววัตถุคามนั้นโดยความเป็นทุกข์

คนเหล่านี้กล่าวนิพพานไศโดยความเป็นทุกข์
พระอริยเจ้าทั้งหลายผู้รู้แจ้งกล่าวนิพพานนั้นโดย
ความเป็นสุข

ท่านจงพิจารณาธรรมที่รู้ได้ยากที่ชนพาล
ทั้งหลายผู้ไม่รู้แจ้ง พากันลุ่มหลงอยู่ในโลกนี้

ความมืดตื้อย่อมมีแก่ชนพาลทั้งหลายผู้ถูก
อวิชชาห่อหุ้มแล้ว ผู้ไม่เห็นอยู่ ส่วนนิพพานเป็น
ธรรมชาติเปิดเผยแก่สัตว์บุรุษผู้เห็นอยู่ เหมือนอย่าง
แสงสว่าง ฉะนั้น

พระพุทธรภาษิต

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย หนทางนี้เป็นที่ไปอันเอก เพื่อความบริสุทธิ์ของสัตว์ทั้งหลาย เพื่อกำลวงความโศกและความรำไร เพื่อความดับสูญแห่งทุกข์และโศมนัส เพื่อบรรลุนิพพานให้แจ้ง. หนทางนี้ คือ สติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ เป็นไฉน.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้ พิจารณาเห็นกายในกายอยู่ มีความเพียร มีสัมปชัญญะ มีสติ กำจัดอภิชฌาและโศมนัสในโลกเสียได้ ๑ พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาอยู่ มีความเพียร มีสัมปชัญญะ มีสติ กำจัดอภิชฌาและโศมนัสในโลกเสียได้ ๑ พิจารณาเห็นจิตในจิตอยู่ มีความเพียร มีสัมปชัญญะ มีสติ กำจัดอภิชฌาและโศมนัสในโลกเสียได้ ๑ พิจารณาเห็นธรรมในธรรมอยู่ มีความเพียร มีสัมปชัญญะ มีสติ กำจัดอภิชฌาและโศมนัสในโลกเสียได้ ๑.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย หนทางนี้เป็นที่ไปอันเอก เพื่อความบริสุทธิ์ของสัตว์ทั้งหลาย เพื่อกำลวงความโศกและความรำไร เพื่อความดับสูญแห่งทุกข์และโศมนัส เพื่อบรรลุนิพพานให้แจ้ง หนทางนี้ คือ สติปัฏฐาน ๔ ฉะนี้แล.

(อัมพปาลิสุตตที่ ๑)

ส่งท้าย

- ขอกุศลจากการเผยแพร่พระธรรมในครั้งนี้นำให้
พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง สถิตสถาพรอยู่ในแผ่นดินไทย
เพื่อเป็นที่พึ่งอันแท้จริงของชาวไทย

- ขอพระธรรมคำสอนอันประกอบด้วยประโยชน์
ใหญ่ จงเผยแพร่ไปทั่วโลกเพื่อให้โลกมีสันติสุขอันแท้จริง

- ขอจงได้เข้าใจจนประจักษ์แจ้งธรรมที่ทรงตรัสรู้
และไม่ว่าจะต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกนานแสนนานสักเท่าใด
ขอมีพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระอริยสงฆ์เป็นที่พึ่ง
ตลอดไปจนกว่าจะสิ้นกิเลส สิ้นภพ สิ้นชาติ และขอกุศล
อันเกิดจากการนำธรรมอันประเสริฐยิ่งคืออภิธรรมมา
เผยแพร่ในครั้งนี้ จงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ผู้อ่านทั้งหลาย
มีความเข้าใจ มีปัญญาที่ข้ามพ้นห้วงทุกข์ ข้ามพ้นวิภวภู
และเข้าถึงพระนิพพานอันสงบสุขในที่สุด

